

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 7 maj justerades.

§ 2 Avsägelse

Andre vice talmannen meddelade att *Björn Söder* (SD) avsagt sig uppdraget som suppleant i utrikesutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 3 Anmälan om efterträdare

Andre vice talmannen meddelade att Sverigedemokraternas partigrupp anmält Ann-Christine Frohm som suppleant i utrikesutskottet.

Andre vice talmannen förklarade vald till

suppleant i utrikesutskottet

Ann-Christine Frohm (SD)

§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Motioner

2025/26:4190 till utrikesutskottet

2025/26:4189 till utrikesutskottet

2025/26:4188 och 4192 till justitieutskottet

EU-dokument

COM(2026) 152 till utbildningsutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 21 juli*.

§ 5 Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE)

Utrikesutskottets betänkande 2025/26:UU11

Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) (redog.
2025/26:OSSE1)
föredrogs.

Anf. 1 JOHAN BÜSER (S):

Fru talman! Vi behandlar nu utrikesutskottets betänkande om OSSE, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa. Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Det är med stolthet jag åter står här som ledamot i den svenska OSSE-delegationen. Under den här mandatperioden har jag också haft förtroendet att tjänstgöra som treasurer i OSSE:s parlamentariska församling med ansvar för frågor som rör just organisationens ekonomi och långsiktiga stabilitet.

Det behövs, för samtidigt som säkerhetsläget i Europa är det allvarligaste på mycket länge befinner sig också OSSE:s parlamentariska församling i en ekonomiskt svår situation. Ryssland fortsätter att inte betala sina avgifter, vilket skapat betydande underskott och osäkerhet kring vår verksamhet framåt.

Det här är i grunden djupt symboliskt. Samma regim i Ryssland som brutalt försöker radera den europeiska säkerhetsordningen underminerar också de internationella institutioner som byggts upp för att skydda fred, dialog och samarbete i Europa.

Just därför hade jag så sent som i går ett möte här i riksdagen tillsammans med OSSE:s generalsekreterare och riksdagsdirektören för att diskutera hur vi ska hantera situationen och säkerställa att organisationen fortsatt kan fullgöra sitt viktiga uppdrag. Det här handlar nämligen inte bara om siffror i en budget; det handlar om att värna en av de bredare plattformarna som Sverige ingår i där vi har dialog och jobbar för demokrati och säkerhet.

Fru talman! OSSE:s arbete domineras fortfarande av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Kriget påverkar varje diskussion om europeisk säkerhet, demokrati och mänskliga rättigheter. Det är omöjligt att tala om Europas framtid utan att tala om Ukraina.

För andra året i rad reste jag för några veckor sedan till Ukraina. Att besöka ett land i Europa som befinner sig i krig gör starkt intryck, inte minst eftersom man samtidigt möter något väldigt mänskligt mitt i allt det mörka: människor som försöker fortsätta leva sina liv, gå till jobbet, uppföstra sina barn och hålla ihop sina familjer trots att flyglarm, drönare och robotattacker blivit en del av vardagen.

Jag tänker särskilt på en kvinna som jag mötte under resan till Ukraina. Hon hade överlevt en mycket allvarlig bombattack mot sitt bostadshus, och vid det tillfället var hon också gravid. Flera av hennes grannar överlevde inte. Hon berättade om hur allt förändrades på bara några sekunder, hur vardagen plötsligt förvandlades till kaos, rök och död.

Det är svårt att fullt ut ta in att människor i Europa år 2026 fortfarande vaknar upp till ljudet av bomber mot bostadshus och civila mål, att barn växer upp med krig som vardag och människor tvingas leva med ständig rädsla för nästa attack.

Bara den senaste veckan har vi sett hur Ryssland fortsätter sina attacker med full kraft. Nya bombningar genomförs gång på gång mot ukrainska städer, energiförsörjning och civil infrastruktur. Varje dag dödas människor. Varje dag tvingas familjer att fly. Det påminner oss om något som vi i Europa länge tog för givet: att fred aldrig kan tas för given. Krig i Europa är inte historia. Det sker här och nu.

Det är därför stödet till Ukraina både från den svenska OSSE-delegationen och från Sverige som helhet måste fortsätta – politiskt, ekonomiskt och militärt. Ett ryskt segerprojekt i Ukraina skulle inte bara vara ett nederlag för Ukraina utan ett nederlag för hela den europeiska säkerhetsordningen och för principen om att länders gränser inte ska kunna flyttas med våld.

Fru talman! I detta mörker är det samtidigt viktigt att inte förlora tron på demokratins kraft. Under året har jag deltagit i valobservation i Ungern, ett land där utvecklingen under en lång tid har präglats av demokratiska tillbakagångar, mer korruption, ökad kontroll över medier och ett hårdnande politiskt klimat.

Just därför inger det hopp att oppositionen lyckades vinna valet och har samlat ett betydligt starkare stöd. Förhoppningsvis kan det också bidra till ett mer demokratiskt och europeiskt orienterat Ungern, vilket får effekter inte minst i synen på stödet till Ukraina och Europas gemensamma säkerhet. Det visar också något viktigt: att demokratisk förändring är möjlig även när utvecklingen länge har gått åt fel håll.

Fru talman! Samtidigt fortsätter utvecklingen i Georgien att gå i en mycket oroande riktning. Vi ser hur regimen i Georgien steg för steg rör sig bort från demokratiska principer och närmare en auktoritär samhällsmodell. Civilsamhället pressas tillbaka, oppositionella och journalister utsätts för påtryckningar och lagstiftning används för att begränsa det fria samhället.

Jag har själv besökt Georgien och mött människor som känner stor oro över utvecklingen, människor som fortfarande tror på demokrati, öppenhet och en europeisk framtid för sitt land men som samtidigt ser hur utrymmet för fria röster blir allt mindre.

Mot denna bakgrund var aktiveringen av den så kallade Moskva-mekanismen om Georgien viktig. Moskva-mekanismen är ett av OSSE:s skarpaste verktyg för att granska allvarliga brott mot mänskliga rättigheter och demokratiska principer. Mekanismen gör det möjligt för oberoende experter att undersöka situationen och rapportera om övergrepp och rättsstatliga brister.

Det internationella samfundet får inte blunda för utvecklingen i Georgien. Vi måste fortsätta stötta det georgiska civilsamhället och de människor som fortfarande kämpar för demokrati, frihet och mänskliga rättigheter.

Fru talman! OSSE:s arbete handlar också om människors rätt att leva öppet och tryggt oavsett sexuell läggning eller könsidentitet. På flera håll i OSSE-regionen ser vi nu hur hbtqi-personers rättigheter pressas tillbaka genom lagstiftning, hot och propaganda. Prideevenemang stoppas eller motarbetas, och människor utsätts för trakasserier enbart för att de är sig själva.

Inte minst har det skett i Ungern med exemplet Budapest Pride. Om några veckor kommer jag själv att gå tillsammans med partivänner i West Pride hemma i Göteborg. Den rättigheten är inte självklar överallt. Vi ser hur auktoritära krafter använder just minoriteters rättigheter som måltavlor för att splittra samhällen och flytta fokus från andra problem.

Därför är kampen för hbtqi-personers rättigheter också en del av kampen för demokrati och mänskliga rättigheter i stort. Ett samhälle där människor inte tillåts leva öppet och fritt är inte heller ett fullt demokratiskt samhälle.

Fru talman! En viktig del av OSSE:s arbete är valobservationer och parlamentarisk dialog. Jag har under mina år i delegationen deltagit i valobservationer i bland annat Ukraina, USA, Moldavien, Uzbekistan, Serbien, Georgien och Ungern. Även här har den svenska delegationen tagit mycket plats under den gångna mandatperioden. Flera av delegationens ledamöter har lett olika valobservationer. Från mitt eget parti har bland annat Carina Ödebrink och Linnéa Wickman lett valobservationer i Nordmakedonien och Moldavien.

Det arbetet spelar stor roll inte minst i en tid då auktoritära krafter växer sig starkare och demokratin utmanas. Demokratier försvinner sällan över en natt. Ofta sker det stegvis – lite mindre pressfrihet, lite svagare domstolar, lite hårdare tryck mot oppositionen och civilsamhället. Därför är det så viktigt att det internationella samfundet fortsätter att granska, observera och stå upp för demokratiska principer.

Avslutningsvis vill jag rikta ett varmt tack till Sveriges OSSE-delegation för den gångna mandatperioden. Jag vill också tacka riksdagens internationella kansli för ett professionellt och engagerat arbete under den här mandatperioden.

Utmaningarna är stora. Just därför behövs OSSE, och just därför behövs också ett starkt svenskt engagemang för demokrati, mänskliga rättigheter och internationellt samarbete.

(Applåder)

Anf. 2 BJÖRN SÖDER (SD):

Fru talman! När vi nu här i dag behandlar utrikesutskottets betänkande om Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa vill jag som den svenska delegationens ordförande i den parlamentariska församlingen kortfattat redogöra för vår verksamhet.

Året har i hög grad präglats av ett försämrat säkerhetsläge i Europa. Rysslands fullskaliga anfallskrig mot Ukraina fortsätter att kasta en lång skugga över hela OSSE-regionen och påverkar både det politiska arbetet och församlingens förutsättningar i grunden. Det märks i diskussionerna och i prioriteringarna men också i organisationens ekonomi. Låt mig därför inleda med en fråga som är av helt avgörande betydelse för församlingens fortsatta arbete, nämligen dess finansiella situation.

Sedan Ryssland i anslutning till invasionen av Ukraina har upphört att betala sina medlemsavgifter till OSSE:s parlamentariska församling har organisationen stått inför återkommande ekonomiska underskott. Rysslands avgift motsvarar cirka 6 procent av den totala budgeten, och de uteblivna betalningarna uppgår nu sammanlagt till drygt 1 miljon euro. För att hantera situationen har medel tagits av församlingens reserver under

flera år. Det är naturligtvis inte en långsiktig hållbar lösning. Tvärtom har det skapat ett läge där behovet av strukturella åtgärder är akut.

Församlingens totala budget uppgår till cirka 4,4 miljoner euro, och där bidrar Sverige med drygt 3 procent. Det kan konstateras att utrymmet för ytterligare underskott i praktiken är uttömt. Därför måste vi nu säkerställa en budget i balans. Det innebär att svåra prioriteringar behöver göras och att effektiviseringar och besparingar, inte minst på administrativa kostnader, kan bli nödvändiga. Årets revision har också varit tydlig i sina rekommendationer. Budgeten behöver omstruktureras och den finansiella styrningen stärkas för att säkerställa långsiktig stabilitet.

Fru talman! Trots dessa interna utmaningar har församlingen fortsatt att vara aktiv och relevant i sitt kärnuppdrag att främja säkerhet, demokrati och samarbete i regionen. Ett viktigt område för den svenska delegationens arbete under året har varit att stärka samarbetet med Centralasien. Inom ramen för det nordisk-baltiska samarbetet har vi tagit initiativ till ett fördjupat kunskapsutbyte med centralasiatiska delegationer. Detta har konkretiserats i bilaterala möten, bland annat med Uzbekistans delegation, där frågor om energi, hållbar utveckling och jämställdhet har stått på dagordningen.

Vid sidan av detta har deltagande i OSSE:s fältverksamhet, såsom besöket i Tadzjikistan, gett oss värdefulla insikter i organisationens praktiska arbete på plats. Det handlar om insatser för att stärka rättsstatliga institutioner, hantera gränsöverskridande utmaningar och bidra till stabilitet i en region som är av stor strategisk betydelse, inte minst ur ett bredare säkerhetspolitiskt perspektiv.

Fru talman! Samtidigt som samarbetet utvecklas i vissa delar av regionen ser vi i andra delar en tydlig och oroande demokratisk tillbakagång. Situationen i Belarus är fortsatt mycket allvarlig. Oppositionen verkar under stark repression. Politiska motståndare fängslas, och civilsamhällets utrymme är kraftigt begränsat. Frågan om politiska fångar har därför varit återkommande i församlingens arbete, liksom behovet av fortsatt internationellt stöd till demokratiska krafter.

I detta sammanhang är det också viktigt att lyfta utvecklingen i Georgien. Under året har en allt större oro vuxit fram kring den politiska utvecklingen i landet. Den styrande regeringen, ledd av partiet Georgisk dröm, har vidtagit åtgärder som försvagat grundläggande demokratiska strukturer. Det handlar bland annat om rättsstatens ställning, mediefrihetens villkor och civilsamhällets utrymme att verka.

Utvecklingen i Georgien har inte gått obemärkt förbi i OSSE:s parlamentariska församling. Vid sommarsessionen i Porto uppmärksammades situationen tydligt, och i den antagna Portodeklarationen riktades uppmaningar till Georgien att värna demokratiska fri- och rättigheter och att leva upp till de åtaganden som följer av medlemskapet i OSSE. Det är en viktig markering. OSSE:s styrka ligger ytterst i dess normer och principer, och dessa måste upprätthållas konsekvent.

Fru talman! Parallellt med det formella arbetet har den svenska delegationen också varit aktiv i att arrangera seminarier och så kallade side events. Dessa utgör viktiga plattformar för fördjupad dialog och kunskapsutbyte.

Prot. 2025/26:127
28 maj

*Organisationen
för säkerhet och
samarbete i Europa
(OSSE)*

Under sommarsessionen i Porto arrangerade vi exempelvis ett seminarium om val och digitalisering tillsammans med ODIHR, där frågor om hur ny teknik påverkar valprocessers legitimitet diskuterades.

Vi organiserade även ett seminarium om desinformation tillsammans med den ukrainska delegationen. Det är ett område som blivit alltmer centralt i dagens säkerhetspolitiska landskap.

Därutöver arrangerade vi i samarbete med Europarådet ett högnivåmöte i riksdagen om de ukrainska barn som förts bort av Ryssland. Detta möte samlade parlamentariker, experter och civilsamhällesrepresentanter och bidrog till att ytterligare belysa en av krigets allvarligaste humanitära frågor.

Fru talman! Valobservation är en av OSSE:s mest konkreta och betydelsefulla verksamheter. Under året har församlingen observerat flera val, och den svenska delegationen har deltagit aktivt i tre av dessa. Svenska parlamentariker har haft framträdande roller, bland annat i Albanien och Moldavien, där de också haft uppdrag som ledare för valobservationsinsatser. I Albanien var det jag som fick möjlighet att leda OSSE:s parlamentariska församlings valmission.

Genom valobservationsarbetet bidrar OSSE till att säkerställa att val genomförs på ett fritt och rättvist sätt i enlighet med gemensamt överenskomna normer. Samtidigt resulterar observationerna i konkreta rekommendationer för hur valprocesser kan förbättras. Det är ett viktigt arbete för att stärka demokratin i praktiken.

Fru talman! Sammanfattningsvis har året varit både utmanande och händelserikt. Församlingen har behövt hantera ett försämrat säkerhetsläge, betydande ekonomiska utmaningar och en oroande demokratisk utveckling i delar av regionen. Samtidigt har arbetet fortsatt med hög aktivitet och tydligt fokus. I en tid präglad av ökade motsättningar, minskat förtroende och ifrågasatta demokratiska normer är behovet av fungerande parlamentarisk dialog större än på länge. OSSE:s parlamentariska församling utgör en sådan plattform.

Den svenska OSSE-delegationen kommer att fortsätta att bidra aktivt till att stärka organisationens relevans, säkerställa en hållbar ekonomi och försvara de principer om demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstat som utgör grunden för hela samarbetet. Jag vill tacka delegationens ledamöter för ett konstruktivt samarbete och ett gott samarbetsklimat. Jag vill också tacka delegationens tjänstemän för deras insatser för att stödja oss ledamöter i vårt arbete. Efter fyra år som ordförande för delegationen och när nu mandatperioden lider mot sitt slut kan jag konstatera att vi har haft en fantastisk tid tillsammans och verkligen varit aktiva, konstruktiva och pådrivande för att utveckla organisationen.

(Applåder)

Anf. 3 ULRIK NILSSON (M):

Fru talman! Det har väl inte undgått någon att stämningen på den internationella scenen har förändrats under senare år. OSSE kom till i skuggan av kalla kriget, men man kunde då enas om de principer som sedan var vägledande när murar föll, demokratier vann genomslag och vi faktiskt fick en positiv anda i Europa och hela världen.

Nu är vi i ett läge där säkerhet återigen är på agendan, där krig råder i vårt närområde och där hot om krig används som ett medel för att uppnå andra syften – det vill säga precis just det som Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa var satt att förhindra.

Lägg därtill att den liberala demokratin, där man diskuterar saker och där man bryter åsikter mot varandra, allt oftare får träda tillbaka för auktoritära regimer. Visst, det finns positiva delar. Valet i Polen var en sådan. Valet i Ungern var en annan. Men det finns också länder med de tendenser jag nyss beskrev.

Lägg vidare därtill att vi står inför utmaningar med ny teknik. Det gäller inte minst möjligheten att använda sociala nätverk stödda av artificiell intelligens. Det innebär att vi behöver återuppfinna det slags institutioner som OSSE beskriver.

Vi kan därför konstatera att det i dagens OSSE, som vi behöver, också finns problem. Ekonomin har nämnts. Det har inte nämnts att det har funnits en del problem med att hantera vissa regimer. Hur ska man se på en regim i Georgien efter ett val som kanske inte har uppfyllt alla våra principer när det samtidigt gäller ett land som är medlem?

Just den spännvidden – hur man ska hantera OSSE som både en arena där man bör kunna mötas och en tydlig avsändare av budskap för det vi står bakom – tror jag är vår allra största utmaning vid sidan av ekonomin i dag. Vi har ett vägval. Ska vi vara ett ställe där man förlåter och träffas för att skapa dialog, eller ska vi ta chansen att deklarerat?

Jag tror att det är viktigt att vi som står på demokratins sida tydligt markerar demokratins värde, värdet av utbyte och diskussion och värdet av en regelbaserad världsordning.

Fru talman! Jag tror att vi är i ett läge där parlamentarisk diplomati, som det ibland brukar kallas, behövs mer än på väldigt länge. Men den förutsätter också att vi gör rätt saker och att vi inte bara har institutionerna och låter dem glida ut.

Det är tydligt att vi måste stå upp för de grundläggande värdena demokrati, mänskliga rättigheter, rättssäkerhet och en regelbaserad världsordning. Det innebär också att vi inte får backa när det ifrågasätts.

Jag hade själv ett förslag till föregående beslutsmöte i OSSE, sommar-mötet, som innebar att man skulle ta ställning efter våra valobservationer för att kunna uttala att vi inte var nöjda eller för den delen att vi var nöjda. Oftast handlar det dock om att man vill ta upp kritik och kunna säga ”Ni måste skärpa till er”, för annars har det inget värde. När det tas med en axelryckning blir det ingenting av det.

Det är viktigt att vi står för de grundläggande värdena. Det är viktigt att vi kan göra valobservationer och att de kan leda till något. De diskussioner som förs mellan stater inom OSSE är värda att föras. Man lär sig alltid något när någon annan pratar och när man lyssnar till nya perspektiv och argument.

Jag tror att OSSE har en betydande roll som mötesplats där vi kan träffas och diskutera sakfrågor och där vi möjligen också kan hjälpa till att lösa knutar som finns mellan stater. Därför är det oroande att ekonomin är svag, och därför är det oroande att vi ibland tenderar att inte ta striden för demokratin.

OSSE behövs mer än någonsin i situationer med precis det som jag började med att beskriva: ökad risk för vår säkerhet, en situation där man använder krig som hot, auktoritära stater som växer sig starka och utmaningar i form av ny teknik.

Fru talman! Låt mig rikta ett tack till mina kollegor i OSSE-delegationen – naturligtvis för åsikter och naturligtvis för samarbeten men också för att vänskapen visar just det som är demokratins styrka. Man kan vara oenig i sak men respektera varandra för dem vi är. Det gäller oss emellan för de åsikter vi har. Det behöver också gälla stater emellan.

Låt mig också rikta ett tack för det stöd som vi får av våra tjänstemän.

Med det sagt, fru talman, yrkar jag bifall till utrikesutskottets förslag i betänkande 11, som är årsrapporten från Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa.

(Applåder)

I detta anförande instämde Gustaf Göthberg och Boriana Åberg (båda M).

Anf. 4 CARINA ÖDEBRINK (S):

Fru talman! Till att börja med yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Flera av föregående talare har varit inne på det: Vi lever i en tid som är mörk, dyster och väldigt orolig. I det läget behövs en organisation som OSSE mer än någonsin. OSSE byggdes tillsammans med andra internationella organisationer på ruinerna av andra världskriget. De inrättades för att människor då kände in på bara kroppen: Aldrig mer krig.

OSSE är en konsensusorganisation, och det medför naturligtvis en del utmaningar. Vi behöver vara överens om egentligen allting. Flera av föregående talare har varit inne på de utmaningar och problem som vi ser när det gäller ekonomi och valobservationer.

Jag skulle vilja lyfta fram ytterligare en utmaning som vi har diskuterat i delegationen. Det handlar om hur vi följer upp de beslut som vi fattar på våra årsmöten. Kommande möte blir för övrigt i Nederländerna. Vilka uppföljningar gör vi? Vi talar väl om våra deklarationer och hänvisar till dem, men hur följer vi upp att vi faktiskt realiserar det som deklarationerna innehåller?

Demokrati har flera varit inne på, och den är viktigare än någonsin. Sju av tio människor på denna jord lever i länder som inte är fullt ut demokratiska. Vi ser ökad nationalism och högerextremism. Vi ser allt fler auktoritära ledare som använder demokrati för att förgöra demokratin.

Jag har fått förmånen att vara rapportör för demokrati och mänskliga rättigheter. Det finns ett växande problem. Kvinnors rättigheter trycks tillbaka. Vi ser misogyni och att rättigheter för hbtqi-personer och för religiösa och etniska minoriteter trycks tillbaka. Vi ser situationen för medier och journalister som fängslas och utsätts för hårt tryck i många av de länder som är medlemsstater i OSSE.

I höstas blev jag utsedd till särskilt sändebud för de deporterade ukrainska barnen. Jag kommer inom en månad att presentera min andra rapport om barnen i Ukraina. Det gäller inte bara de barn som har deporterats, utan det är också viktigt att se att 1 ½ miljon barn lever på rysk-

ockuperat område i Ukraina i dag. Deras rättigheter tillgodoses inte. De utsätts för militarisering, russifiering, propaganda och indoktrinering.

Vi har många utmaningar, fru talman, men det finns också ljuspunkter. Jag vill nämna valobservationen i Ungern. Vi var många på plats för att observera valet. Resultatet av det var glädjande och oväntat. Men glädjande var också det otroligt höga valdeltagandet. Det finns alltså även ljuspunkter, fru talman.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 3 juni.)

Prot. 2025/26:127
28 maj

*Organisationen
för säkerhet och
samarbete i Europa
(OSSE)*

§ 6 Europarådet

Europarådet

Utrikesutskottets betänkande 2025/26:UU12
Europarådet (skr. 2025/26:30 och redog. 2025/26:ER1)
föredrogs.

Anf. 5 MATTIAS JONSSON (S):

Fru talman! Vi ska nu ha en debatt om en återrapport om Europarådets arbete under föregående år, 2025, som är utmanande. Det är en orolig tid då demokratin utmanas på fler håll än vi har sett på väldigt länge. Då blir arbetet för mänskliga rättigheter, rättsstatens principer och internationell solidaritet viktigare än någonsin. Därför är Europarådet och dess parlamentariska församling inte vilka institutioner som helst – de är fundament i det europeiska samarbetet.

Sedan bildandet 1949 har Europarådet varit en samlande kraft för demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer, som nu utmanas. Genom Europakonventionen skapades ett gemensamt skydd för människors fri- och rättigheter över hela vår kontinent. För oss socialdemokrater är detta inte bara abstrakta principer. Det handlar om människors möjligheter att leva fria liv, känna trygghet inför staten och veta att lagen gäller lika för alla som bor på vår kontinent.

Fru talman! Det har uppmärksammats att Europakonventionen har fyllt 75 år. Det är ett viktigt jubileum men också ett viktigt tillfälle för själv-rannsakan. Vad är en konvention värd om domar sedan inte verkställs? Vad är rättigheter värda om stater väljer att blunda för dem?

Tyvärr ser vi att flera medlemsländer fortfarande inte följer Europadomstolens avgöranden. Länder som Azerbajdzjan, Ungern, Turkiet och flera andra har stora problem med att respektera de skyldigheter som de själva har förbundit sig till. Detta undergräver tilltron till hela det europeiska rättssystemet.

Vi socialdemokrater menar att rättsstatens principer aldrig får bli förhandlingsbara. Demokrati handlar inte bara om att hålla val. Det handlar också om fria medier, oberoende domstolar, respekt för oppositionen och skydd för civilsamhället. När dessa institutioner försvagas måste Europa reagera tydligt.

Fru talman! Under året har utvecklingen i Georgien väckt stor oro i Europarådet. Den demokratiska tillbakagången är allvarlig, och åtgärder mot oppositionen och civilsamhället riskerar att leda landet mot ett mer auktoritärt styre. Även situationen i Azerbajdzjan, som jag nämnde, är djupt bekymmersam, med politiskt motiverade frihetsberövanden och allvarliga inskränkningar av mänskliga rättigheter.

Det är rätt att Europarådets parlamentariska församling markerar mot sådana övergrepp. Demokratien kan inte försvaras genom tystnad. Europa måste stå upp för de människor som vågar protestera, de journalister som vågar och ska granska makten och de oppositionella som riskerar sin frihet för att försvara demokratin.

Fru talman! Samtidigt fortsätter Rysslands brutala anfallskrig i Ukraina att prägla Europas säkerhetspolitiska situation. Sedan den fullskaliga invasionen inleddes har den parlamentariska församlingen vid varje session haft Ukraina högst på dagordningen, vilket är helt nödvändigt.

Rysslands krig är inte bara ett angrepp på Ukraina. Det är ett angrepp på folkrätten, på europeisk säkerhet och på själva människovärdet. Vi har sett bomber som faller på bostadshus, systematiska attacker mot sjukhus och skolor samt systematiska övergrepp mot civila. Krigsbrott måste dokumenteras, och ansvar måste utkrävas.

Därför är beslutet att stödja en internationell skadeståndskommission ett viktigt steg framåt. De människor som har förlorat sina hem, sina anhöriga och sina livschanser förtjänar rättvisa. Ryssland måste hållas ansvarigt för de brott som man har begått och som man begår varje dag.

Vi har också satt igång en ad hoc-kommitté för de tiotusentals ukrainska barn som har förts bort och in i Ryssland. Detta är ett allvarligt brott i sig.

Sverige ska fortsatt vara en stark röst för Ukrainas frihet och självständighet. Solidaritet med Ukraina handlar ytterst om att försvara principerna om att gränser inte får flyttas med våld och om att människor har rätt att leva i fred och frihet.

Jag är glad över att alla partier i riksdagen står enade. I Europarådet har vi också haft ett fördjupat samarbete med de nordisk-baltiska länderna. Inte minst länderna i Baltikum känner en påtaglig aggression från Ryssland. Det handlar om gps-störningar på flygplan, om Östersjön, om kränkningar av luftrum och så vidare, som gör att Rysslands agerande känns mer och mer påtagligt.

Fru talman! Under året har också den fruktansvärda situationen i Gaza diskuterats vid samtliga delsessioner i Europarådets parlamentariska församling. Vi ser ett enormt lidande. Barn dödas, familjer drivs på flykt och tillgången till mat, sjukvård och humanitär hjälp är katastrofalt begränsad. Det är självklart att gisslan måste friges. Det är lika självklart att internationell humanitär rätt måste respekteras av alla parter. Civila ska aldrig bära bördan av krigs brutalitet.

För oss socialdemokrater är människovärdet universellt. Det gäller oavsett om människor lever i Kiev, Tel Aviv eller Gaza. Därför måste Europa fortsätta att arbeta för eldupphör, humanitär hjälp och en långsiktig fredlig lösning som måste bygga på folkrätten.

Fru talman! Vi ser hur hoten mot demokratin förändras. I dag utmanas demokratin också genom desinformation, utländsk påverkan och manipulation av det offentliga samtalet. Artificiell intelligens och digital teknik skapar förstås väldigt bra och fina möjligheter men också nya risker. Valprocesser kan påverkas, lögnen kan spridas snabbare än sanningar och människors förtroende för demokratiska institutioner kan undermineras.

Därför behöver Europa stärka arbetet för demokratisk säkerhet. Vi måste skydda fria val, stärka motståndskraften mot desinformation och försvara det öppna demokratiska samtalet. Tekniken ska förstås tjäna demokratin – inte hota den.

Fru talman! Europarådet spelar här en avgörande roll. I en tid då nationalistiska krafter vill splittra Europa behöver vi mer samarbete, inte mindre. Vi behöver starkare internationella institutioner som står upp för mänskliga rättigheter och rättsstatens principer även när det kan kännas obekvämt.

Det europeiska samarbetet bygger ytterst på en enkel men kraftfull idé: att fred, frihet och demokrati aldrig kan tas för givna. De måste försvaras varje dag. Det ansvaret vilar också på oss här i Sveriges riksdag. Vi ska tillsammans stå upp för folkrätten, vi ska försvara demokratin och vi ska aldrig tveka att säga ifrån när mänskliga rättigheter kränks.

I slutändan handlar det här om vilket Europa vi vill lämna över till nästa generation: ett Europa som präglas av rädsla, auktoritära krafter och splittring eller ett Europa som bygger på solidaritet, demokrati och människors lika värde. För oss socialdemokrater är svaret självklart och givet.

Jag lämnar rapporten från föregående år och vill höja ett varningens finger för det kvittningskaos som vi har i den här församlingen. Det innebär att vi som sitter i Europarådet och som är med vid utskottsmöten, möten mellan våra delegationer och delegationsmöten inte kan närvara i Strasbourg, Paris eller där vi har våra möten. Vi får inte lämna riksdagen, för vi måste vara här och rösta. En konsekvens av detta är att den svenska rösten uteblir i många församlingar just nu. Därför är det viktigt att lösa det här kaoset.

Till sist, fru talman: Detta är faktiskt sista gången den här mandatperioden som vi har en återrapport från Europarådet. Jag vill tacka den svenska delegationens ledamöter, ordföranden och alla de andra, och tjänstemännen från det internationella kansliet för ett bra samarbete samt riksdagens tjänstemän för ett bra stöd.

(Applåder)

Anf. 6 MARKUS WIECHEL (SD):

Fru talman! Då har ännu ett år passerat sedan vi debatterade Europarådets parlamentariska församling i riksdagen förra gången. Det har varit ett år då Europa återigen har tvingats konfrontera sin egen sårbarhet och åter ett år då orden om demokrati, rättsstat och mänskliga rättigheter inte längre kan vara tomma fraser utan måste backas upp med handling. Samtidigt som församlingen fyller 75 år kämpar den för att vara relevant i en tid då auktoritära krafter testat dess gränser.

Fru talman! Rysslands anfallskrig mot Ukraina har fortsatt att dominera agendan. Det är ingen överdrift att säga att detta krig har blivit den blodiga påminnelsen om varför Europarådet över huvud taget existerar. Under 2025 antog församlingen flera resolutioner om juridiska aspekter av

aggressionen, om stöd till återuppbyggnad och om sanktionernas roll. Vi har drivit på för en särskild tribunal för aggressionsbrott, en skadeståndskommission och ett skaderegister, som nu hanterar tiotusentals ansökningar.

Därtill har vi beslutat om att bereda plats i församlingen för Rysslands demokratiska styrkor. Vi får se hur det går, men det är ett lovvärt initiativ. I bästa fall kan det bli lika lyckat som den belarusiska motsvarigheten.

Ukraina har fått stå i centrum, och det är, milt uttryckt, helt rätt. Men låt oss också vara ärliga, fru talman: Orden är många men insatserna för ansvarsutkrävande fortfarande alldeles för långsamma. Ryssland begår brott mot mänskligheten. Vi i Europa måste säkerställa att ingen rysk förbrytare kan gömma sig bakom immunitet. Att tala om fred utan rättvisa är att förråda offren.

Samtidigt har vi sett en oroande demokratisk tillbakagång i flera medlemsstater – Mattias Jonsson nämnde ett antal.

Georgien valde att lämna församlingen i protest efter att vi villkorat landets ackreditering. Situationen där är oroväckande: repression mot oppositionen, inskränkningar av friheter och en rörelse mot ett mer auktoritärt styre.

Azerbajdzjan är borta, och det är många som minns hur flera av oss belönades med att förklaras icke önskvärda, persona non grata, efter att vi hade stött sanktioner mot den regimen. Detta om något säger en del om synen på demokrati och yttrandefrihet i det landet, och det är kanske det bästa kvitto vi kan få på att vi faktiskt fattade rätt beslut.

Turkiet fortsätter att väcka oro med politiska fångar, påtryckningar på medier och inte minst på civilsamhället och bristande verkställighet av Europadomstolens domar. När länder med över 40 icke verkställda domar inte rättar sig urholkas hela konventionens trovärdighet. Det rör sig inte heller bara om enskilda fall; det är ett mönster. Vi ser ökad polarisering, hot mot journalister, minskat utrymme för civilsamhället och en farlig användning av rättsväsendet mot politiska motståndare.

Fru talman! Det nya initiativet New Democratic Pact är välkommet, men detta får inte bli ännu en rapport som bara samlar damm. Vi behöver konkreta åtgärder mot utländsk påverkan, mot desinformation och mot AI:s utmaningar för demokratin. Församlingen har tagit steg genom att bilda allianser för fria val och genom att vi inte bara diskuterar de många fördelarna utan också riskerna med artificiell intelligens. Tempot måste trappas upp.

Sveriges delegation har som vanligt utmärkt sig genom att vara väldigt aktiv. Det tycker jag att vi alla kan vara väldigt stolta över. Vi har deltagit i debatter, utskottssamarbeten, valövervakning och mycket därtill. Vi har stått upp för Ukraina, för rättsstatens principer och för att Europarådet ska vara mer än bara en pratstuga.

Men vi kan inte heller blunda för organisationens svagheter. Verktälligheten av domar är usel i flera länder. Medlemsstater som inte respekterar grundläggande värden måste mötas med konsekvenser, inte bara rapporter.

Europarådet kan i många fall ses som Europas samvete. Det har skapat Europakonventionen, kämpat mot dödsstraffet och stått upp för minoriteter. Men i en tid med hybridhot, krig på vår kontinent och auktoritära

tendenser får vi inte vila på gamla lagrar. Året som gått visar att demokrati inte är en självklarhet utan något som måste försvaras varje dag.

Sverige ska fortsätta att vara en stark röst för en principfast linje. Jag vill särskilt lyfta tre punkter: stöd till Ukraina fram till seger, nolltolerans mot demokratisk erosion och ett Europaråd som lever upp till sina ideal.

Låt oss alltså lämna detta år med förnyad kraft, inte med naiv optimism utan med skarp beslutsamhet. Europa förtjänar nämligen bättre än kompromisser med tyranni.

Fru talman! Eftersom jag inte kandiderar till årets val blir detta mitt sista anförande som behandlar den årligt återkommande skrivelsen om Europarådet. När jag för lite mer än tio år sedan fick frågan av fru talmannen om att ta hennes plats i Europarådsdelegationen var jag tveksam, ska jag ärligt erkänna – väldigt tveksam, till och med. Det var till och med så att fru talmannen fick övertyga mig om att ta platsen. Då tänkte jag att man kanske kan ta den något år eller så.

Men nu har det gått över tio år. Jag är otroligt tacksam för att fru talmannen övertygade mig. Det har varit väldigt slitsamt dessa år, men otroligt roligt och väldigt lärorikt. Och vilket otroligt nätverk man har kunnat bygga! Så tack så mycket, återigen!

Den här delegationen har fortfarande mer arbete kvar att göra innan den nya delegationen tar vid, inte minst ett par sessioner. Men jag vill ändå passa på att tacka inte minst vice ordförande Mattias Jonsson. Det har varit jättekul att arbeta med dig under de här åren. Övriga delegationen och kansliet har också gjort ett fantastiskt arbete. Det har som sagt varit fyra spännande och otroligt givande år. Jag kan faktiskt säga att denna delegation nog är den bästa av de delegationer jag har suttit i under de här tio åren.

Vi vet inte hur nästkommande delegation kommer att se ut efter valet, men jag önskar även dem varmt lycka till i detta arbete.
(Applåder)

Anf. 7 BORIANA ÅBERG (M):

Fru talman! Den 24 februari 2022 vaknade världen till en fruktansvärd nyhet: Ryssland hade invaderat Ukraina. Det som Putin då kallade för en militär specialoperation som skulle ta tre dagar pågår än i dag. Ukrainarna var inte överraskade. Faktum är att våra ukrainska kollegor i Europarådet hade varnat för att en invasion var på gång redan när Ryssland ockuperade Krim.

Det som överraskade var det ukrainska folkets orubbliga motstånd. I mer än fyra år har ukrainarna kämpat mot den numerärt större och militärt starkare aggressorn. Sjukhus, skolor, köpcentrum och bostäder har blivit sönderbombade med klusterammunition avsedd att skada och döda så många som möjligt.

Klusterammunition, som är förbjuden enligt internationell rätt, har använts mot oskyldiga civila. Ryssland har demonstrerat ett obeskrivligt förakt för människoliv och brutit mot krigets lagar.

Därför stod Rysslands aggressionskrig i Ukraina fortsatt högst upp på dagordningen i Europarådets parlamentariska församling under 2025, det verksamhetsår vi debatterar i dag. Under året antogs inte mindre än sju resolutioner om Ukraina, bland annat om ansvarsutkrävande för ryska krigsbrott, juridiska och människorättsliga aspekter av Rysslands

anfallskrig, förhandlingar för att åstadkomma frigivning och utbyte av krigsfångar samt fångslade ukrainska journalister i rysk fångenskap.

För att hjälpa ukrainska barn som blivit bortförda av ryssarna skapades det ett nätverk i Europarådets parlamentariska församling. Mer än 16 000 barn har kidnappats av aggressorn. Många av de yngre har adopterats bort. De äldre har skickats till träningsläger där de lär sig att hantera vapen och övar stridsteknik för att senare bli utfyllnad i ryska armén och kriga mot sina landsmän och släktingar.

Det brutala syftet med bortförandena är att utradera barnens ukrainska identitet, och därför måste detta stoppas och barnen repatrieras omedelbart.

Fru talman! I Europarådet har Ukrainas lidande lyfts upp i alla sammanhang – ett lidande orsakat inte bara av Rysslands barbari utan också av omvärldens tystnad, av rädslan att kriget på något sätt blir normaliserat. Man har sett en fara för att omvärlden vänjer sig vid tidningsrubrikerna om bombanfall och upptäckta massgravar eller i värsta fall att krigets hemskheter inte ens blir en notis i tidningen.

Det är därför som Europarådet finns: för att upprätthålla de moraliska standarderna. Europarådet skapades utifrån Winston Churchills idé, för att fasorna från andra världskriget aldrig skulle upprepas.

Europarådet är den första och hittills enda organisation som har slängt ut Ryssland. Det var också i Europarådet som idén om en internationell tribunal för att utkräva ansvar för kriget i Ukraina föddes.

I dag besöker president Zelenskyj Sverige, och jag är stolt över det stöd som regeringen och svenska folket har gett och fortsätter att ge Ukraina, tills Ukraina segrar.

Under sommarsessionen 2025 besökte president Zelenskyj också Europarådets parlamentariska församling och undertecknade överenskomsten om en tribunal som ska skipa rättvisa, inte med rå styrka utan med hjälp av lagen – med hjälp av tusentals vittnesmål om Rysslands krigsbrott.

I sitt tal nämnde Zelenskyj Nürnbergtribunalen och tribunalen i Haag som dömde förbrytarna från andra världskriget och från kriget i före detta Jugoslavien, som en påminnelse om att rättvisa är möjligt. Men för att ställa krigsförbrytare inför rätt krävs att de goda vinner kriget.

Låt mig säga något om det där med goda och onda. Det råder stor enighet i Europarådet om vilka som är goda och vilka som är onda i kriget mellan Ryssland och Ukraina. När det däremot gäller konflikten mellan Israel och Palestina är Europarådet polariserat. Det är skamligt att vissa har glömt terrorattacken den 7 oktober. Det är tragiskt att man inte inser att orsaken till Gazabornas lidande stavas Hamas.

Fru talman! Under 2025 firades 75-årsjubileet av upprättandet av Europakonventionen för mänskliga rättigheter. Det är en konvention som skrevs under 1950-talet, under en tid när kommunismens förtryck plågade halva Europa.

Konventionen är ett viktigt dokument, och Europadomstolen för mänskliga rättigheter är den instans som uttolkar konventionen och prövar dess efterlevnad.

På senare tid har konventionens tillämpning ifrågasatts eftersom dess tolkning har lett till förbud mot utvisningar om den utvisade riskerar tortyr eller förnedrande behandling i hemlandet. När konventionen skrevs var den aktuella artikel 3 tänkt att skydda dissidenter och andra som flytt

kommunismen. Sedermera har artikeln misstolkats, och diverse grovt kriminella, våldtäktsmän, mördare och terrorister har fått stanna i Europa för att deras hemländer inte behandlar dem enligt Europakonventionens principer.

Detta leder till en paradox: Konventionen ger skydd till individer som inte respekterar andra människors mänskliga rättigheter och den största av alla, rätten till liv. Och vårt rättssamhälle tvingas acceptera att kriminellas och terroristers välbefinnande väger tyngre än laglydiga medborgares liv.

Redan 2018, när Danmark hade presidentskapet i Europarådet, tog dåvarande statsministern Lars Løkke Rasmussen upp frågan om tolkningen av konventionen som hindrar utvisningar av kriminella. Då fick han en del kritik, bland annat av den dåvarande svenska socialdemokratiska regeringen.

Sju år senare, på initiativ av Danmarks socialdemokratiska statsminister Mette Frederiksen och Italiens premiärminister Giorgia Meloni, skrev nio länders premiärministrar ett uppmärksammat brev till Europarådet om att Europadomstolen för mänskliga rättigheter har utvidgat konventionens tillämpningsområde långt utöver dess ursprungliga avsikter, vilket begränsar den nationella säkerheten, särskilt när det gäller utvisningen av kriminella migranter.

Brevet fick kalla handen av Europarådets generalsekreterare, som underströk att politiserande av Europadomstolen underminerar dess oberoende.

Det är korrekt att politiker inte får och inte ska bestämma hur Europadomstolen dömer. Men det är också rätt att det är politiker som har plikten och makten att ändra lagar som inte uppfyller sitt syfte.

Därför är det mycket positivt att justitieministrarna från 27 av Europarådets medlemsländer, däribland Sverige, den 10 december 2025 gjorde ett gemensamt utlåtande om behovet av att uppdatera tillämpningen av Europakonventionen om mänskliga rättigheter i dagens komplexa värld.

Det diplomatiska arbetet fortsätter alltså, precis som arbetet i Europarådets parlamentariska församling. Och den svenska delegationen arbetar väl – vi är bland de mest aktiva och mest närvarande på sessionerna.

Jag vill tacka mina kollegor i delegationen, ordföranden, vice ordföranden och alla andra, för gott samarbete och för det respektfulla klimat vi har i delegationen. Jag vill också rikta ett speciellt tack till våra tjänstemän från riksdagens internationella kansli för ovärderlig hjälp under 2025.

(Applåder)

I detta anförande instämde Gustaf Göthberg (M).

Anf. 8 GUSTAF GÖTHBERG (M):

Fru talman! På toppmöten och i konferensrum eller i framförhandlade finstämda uttalanden skrivs inte europeisk historia. Den skrivs på gatorna i Tbilisi, i skyddsrummen i Charkiv och i de många små städer på västra Balkan där människor fortfarande väntar på det som vi andra européer ofta tar för givet: frihet, demokrati och rättsstat. Det gör de även när auktoritära krafter försöker skrämma Europa till tystnad. Just nu provas också det europeiska modet.

I Georgien ser vi hur många människor – studenter, journalister, oppositionella, de som utgör en majoritet i landet – viftar med europeiska flaggor samtidigt som regimen svarar med repression. De demonstrerar för att de vill leva i ett europeiskt Georgien, inte i en rysk intressesfär.

Det är vanliga människor, som du och jag, som vill vara européer och tillhöra Europa, inte Moskva. De möts av hot och våld och inskränkningar av friheten. De möts av lagförslag som trumfas igenom i det georgiska parlamentet och som syftar till att tysta civilsamhället och kväsa de fria medierna. En majoritet av partiledarna, fackföreningsledarna, de journalistiska ledarna och ledarna för religiösa minoriteter är inlåsta. Maken till oppositionsledaren, den modiga Tina Bokuchava som jag är stolt över att kalla en vän till mig, har vid ett tillfälle kidnappats. Han fördes till hemlig ort, där han mottog hot från regimen mot deras tre minderåriga barn.

Detta sker i Europa i dag. Det är kanske inte i hjärtat av det geografiska Europa, men det är i Europa. Ändå väljer georgierna att återvända natt efter natt, kväll efter kväll, till Rustaveliavenyn för att med Europaflaggan i hand demonstrera och visa sin vilja att vara just européer.

Fru talman! Vi kan inte möta utvecklingen i Georgien med en försiktig diplomati, en allmän oro och de allmänna uttalanden som så ofta kommer snabbt. När fria medier pressas tillbaka och civilsamhället attackeras måste Europa tala klarspråk, inte för att det är särskilt enkelt utan för att alternativet alltid är värre. Vi riskerar just nu – om man ska tala klarspråk – att vi vänder ryggen åt en generation européer som vänt sig till oss. Vi måste göra mer för Georgien.

Inom ramen för Europarådets parlamentariska församling har vi markerat. Det var min kollega Boriane Åberg som i församlingen tog till orda när vi i januari 2025 ville neka den georgiska delegationen ackreditering efter det stulna valet. De deltar sedan dess inte i församlingens arbete. Församlingen har vid inte mindre än tre tillfällen haft debatter om den oroande utvecklingen i Georgien. Den parlamentariska församlingen har vidare konstaterat att den demokratiska tillbakagången är allvarlig och att man nu riskerar att etablera ett auktoritärt styre.

Vi moderater – kanske mest undertecknad – har också tagit initiativ till att granska användningen av kemiska vapen mot demonstranter i Georgien. Smaka på de orden! Det handlar alltså om användning av kemiska vapen mot demonstranter i Europa, i dag. Detta följs upp av Europarådet.

Men det handlar inte bara om Georgien. Det handlar om vilken kontinent och vilket Europa vi vill ha. Ryssland försöker inte bara ta territorium, som de försöker göra i Ukraina. De försöker framför allt flytta gränsen för vad människor tror är möjligt. De försöker nagga i kanten, påverka och skapa uppgivenhet, splittring och den där gnagande känslan av att demokratier kanske ändå inte orkar stå upp när det väl gäller. Det är i detta ljus vi måste se situationen i Georgien, och det är därför vi behöver vara tydligare och starkare i våra fördömanden. Det handlar också om att stödja det georgiska civilsamhället, stödja de fria journalisterna och säga som det är. De människor som demonstrerar för demokrati i Tbilisi och på andra ställen i Georgien är européer som står upp för europeiska värderingar, och vi står med dem.

Fru talman! Var börjar egentligen europeisk säkerhet? Är det vid nationsgränsen eller i den regelbaserade världsordningen, som just nu hotas? Nej, den europeiska säkerheten börjar långt mycket tidigare än så. Den börjar i frågeställningar: Fungerar domstolar? Vågar journalister skriva? Vågar oppositionella kandidera? Litar människor på att staten skyddar deras frihet och inte tvärtom? Om jag får parafrasera Margaret Thatcher kan jag säga: Är staten folkets tjänare eller folkets mästare? När det gäller detta står Europarådet som väktare.

Fru talman! Under året har Europarådets parlamentariska församling fortsatt arbetet med stöd till Ukraina, för kvinnors rättigheter, för rättsstatsfrågor och för demokratiutveckling på västra Balkan.

Det finns ibland en tendens i Västeuropa att tänka att västra Balkan är något slags permanent väntrum för någonting som inte riktigt är definierat – ett avslutat kapitel, någonting vid sidan av. Men vi vet att instabiliteten på Balkan sällan stannar på Balkan. Det som nu sker på västra Balkan – på sina håll är det en växande korruption, en stark utländsk påverkan och svaga institutioner – påverkar också övriga Europas säkerhet. Det är därför arbetet med rättsstaten och demokratiska reformer fortsätter att vara viktigt.

Vi vet vad det betyder när svaga institutioner skapar utrymme för andra krafter – för organiserad brottslighet, för ryskt inflytande eller för politisk extremism.

Det har ibland också funnits en naivitet i delar av Europa där man pratat om säkerhet som någonting hårt, som bara handlar om militära hot. Vi vet att korruption, organiserad brottslighet och just svaga institutioner – vi arbetar för att de ska bli starkare – tenderar att bli säkerhetshot. Vi har, fru talman, redan gjort misstaget en gång i historien att reagera för sent på det som händer på Balkan, och det misstaget får vi inte göra om.

Likaledes är läget i Azerbajdzjan skäl för stor oro. När medlemmar i delegationen till Europarådets parlamentariska församling och jag själv förklarades icke välkomna, persona non grata, till Azerbajdzjan såg nog en del av oss det som en hedersbetygelse. Men det säger också någonting om situationen i landet. Vårt engagemang för demokrati och rättsstat i Azerbajdzjan har inte minskat. Det finns goda skäl att fortsätta följa utvecklingen noga.

Fru talman! Sist men inte minst, snarare viktigast: Ukraina. Kriget i Ukraina handlar som vi vet inte bara om Ukrainas överlevnad eller om ett revanschistiskt Ryssland. Det handlar om vilka principer vi har och är satta att tjäna och försvara i vår del av världen. Det handlar om huruvida länder ska kunna invaderas bara för att de har en granne som är större eller om militär makt ska väga tyngre än internationell lag. Det handlar om huruvida makt ska gå före rätt eller om rätt ska gå före makt. Och det handlar om huruvida demokratiska länder ska kunna försvara sig utan att omvärlden tappar uthålligheten. Det är därför stödet till Ukraina måste fortsätta långsiktigt – militärt, ekonomiskt och politiskt.

I dag, när Volodymyr Zelenskyj befinner sig i Sverige för ett möte med Ulf Kristersson om vårt fortsatta stöd till Ukraina, förtjänar detta att påpekas ytterligare. Sverige står sida vid sida och axel mot axel med Ukraina till den dag då Ukraina har vunnit kriget.

Därför blir också frågan om den internationella tribunalen viktig. Det måste, fru talman, finnas ett rättsligt ansvarsutkrävande för aggressionsbrottet mot Ukraina. Den svenska regeringen har varit drivande i frågan. Det föreligger inga större partipolitiska skillnader i åsikter kring detta. Riksdagen väntas rösta om frågan om tribunalen i juni. Då kommer vi att ligga i framkant i Europa också i detta avseende.

Jag vill tacka delegationen – ordföranden, vice ordföranden och övriga medlemmar. Jag vill inte minst tacka de tjänstemän som med akkuratess hjälper oss på det allra bästa sätt att bedriva vårt arbete i Europarådets parlamentariska församling och i den svenska delegationen till densamma.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Fru talman! Ibland beskrivs frågor om demokrati och mänskliga rättigheter som mjuka frågor, som något som är lite sekundärt och som lätt kan blåsa bort i vinden och viftas undan när andra saker pockar på. Det är inte mjuka frågor. Det är helt avgörande frågor. När demokratier slutar försvara sina institutioner blir de snabbt svaga. Då ruttnar samhället och tilliten från insidan. Då urholkas förtroendet människor emellan.

Det är därför Sverige är, och ska vara, en stark röst i världen och i Europarådet – inte för att de resolutioner som vi debatterar med liv och lust kanske förändrar världen över en natt utan för att debatten och riktningen spelar roll och för att Europa behöver fler länder som vågar vara tydliga när andra tvekar. Här visar Sverige vägen.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut skulle fattas den 3 juni.)

§ 7 Riksrevisionens rapport om utbildning på vetenskaplig grund

Utbildningsutskottets betänkande 2025/26:UbU19

Riksrevisionens rapport om utbildning på vetenskaplig grund (skr.
2025/26:166)

föredrogs.

Anf. 9 JOAR FORSSELL (L):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Av utskottets debatter kanske denna inte är den främsta kioskvältaren i bred publik räknat, men det är en väldigt viktig debatt. Vi debatterar ju någonting som är helt avgörande för kvaliteten i utbildningen och kvaliteten i undervisningen på våra skolor här i Sverige. När regeringen nu lägger fram en bombmatta av reformer för att återreglera svensk skola och skapa en kunskapsskola värd namnet är just vetenskapligheten i hur vi bedriver skolverksamhet och i skolans innehåll helt avgörande.

Den rapport som ligger till grund för betänkandet innehåller kritik både mot tidigare regeringars arbete och mot hur det fungerar i dag. Det har kommit flera andra rapporter, eller indikationer, på att läget är dåligt när det gäller vetenskapligheten i svensk skola, bland annat från Statskontoret.

För att sammanfatta, fru talman, tycker vi i Liberalerna och regeringen att detta är helt korrekt. Den här kritiken är helt rimlig – det behövs mycket tydligare samordning, och arbetet för vetenskaplighet behöver konkretiseras mycket mer.

Den här regeringen är den regering som har styrt Skolverket och de andra myndigheterna tydligast. Om man tittar tillbaka på ett ganska stort antal regeringar känner jag mig trygg med att säga detta. Vi måste såklart fortsätta på den vägen.

Fru talman! Jag inledde med att säga att det här kanske inte är den mest kioskvältande debatten, men jag tror att de som är insatta i denna debatt tar del av det vi säger i dag i kammaren. De vet att jag talar sanning när jag säger att vi behöver mer styrning och att vi styr mer än vad man har gjort tidigare.

Förut har det varit mer trender och mer flum, men nu blir det mer vetenskaplighet. Ett exempel är det vetenskapliga rådet. Man skulle kunna kalla det för ett städuppdrag, där vi städar ut stödmaterial som inte vilar på vetenskaplig grund. Det är ett exempel på detta.

Det finns en gemensam reservation i betänkandet från hela oppositionen. När man läser reservationen märker man att den på ett sätt är ganska okonkret. Tanken är att vi som riksdag ska – eller kan – lägga gemensamma reservationer och försöka få igenom tillkännagivanden från riksdagen. Det är helt rimligt att det är så. Poängen med dessa ska ju vara att det är någonting nytt, men det finns egentligen ingenting nytt i den gemensamma reservationen, utan det handlar om saker som regeringen redan jobbar med och har jobbat med under hela mandatperioden.

Man kan fråga sig varför. Det är lite märkligt om det är detta oppositionen vill genomföra, då det vore ett avsteg från vad tidigare vänsterregeringar med samma konstellation – ja, Centerpartiet är nytt i konstellationen – har drivit. Det vi gör nu är nämligen att styra upp det som har varit flum och trender så att detta nu ska vila på mer vetenskaplig grund. Om oppositionen mot förmodan skulle vinna en sådan här omröstning skulle det inte göra så mycket eftersom det här redan ingår i regeringens politik, så därför tror jag att vi från majoritetens sida är ganska lugna.

När jag tittar upp på tavlan bakom mig ser jag också att det finns de som har strukit sig från debatten, och det kanske handlar om att det inte är så mycket dramatik i den här frågan.

Fru talman! Senare i debatten kommer vi säkert att få höra argumentation som går ut på att regeringen inte gör tillräckligt och att regeringen inte gör ditt och datt. Jag vill bara säga i förebyggande syfte att det är väderkvarnsargumentation.

Jag tror, fru talman, att Socialdemokraterna har studerat Schopenhauers bok om eristik mer än de har studerat den här rapporten och vad deras tidigare regeringar har gjort. De är alltså mer intresserade av att vinna en debatt med väderkvarnsargumentation än av vetenskaplighet i skolan.

Det gläder mig visserligen att de har ett sådant intresse för filosofi att de har studerat Schopenhauer – och kanske lite Aristoteles och Platons kritik av eristik – men det hade varit bättre om de själva varit lite mer evidensbaserade och sett till att regeringen faktiskt åtgärdar de problem som rapporten pekar på och tar det här på största allvar. Självklart ska skolan vila på vetenskaplig grund.

(Applåder)

Anf. 10 LINUS SKÖLD (S):

Fru talman! Jag måste börja med att bemöta en del påståenden i Joar Forssells anförande, för det var något av det mest raljanta och arroganta jag har hört sägas i den här talarstolen.

Riksrevisionen har granskat statens arbete med att stödja skolor i att jobba på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Revisionen har konstaterat att arbetet inte bedrivs effektivt. Att förminska och svepa bort det genom att säga att den här rapporten inte är någon kioskvältare och att det här är oviktigt understryker bara det jag tänker säga i mitt anförande.

Jag tänker ta den här debatten på allvar, till skillnad från utskottets ordförande. Jag tycker nämligen att det är viktigt att det finns bra förutsättningar för att skolan och lärares undervisning ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Ärligt talat: Vad är alternativet? Jo, att detta ska vila på Joar Forssells nycker och egna uppfattningar. Det betackar vi oss för!

Fru talman! Svensk skola har ett tydligt uppdrag, och det är stadgat i skollagen. Undervisningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Detta är inte fritt för tolkning, och det är inte en lös ambition som man kan vara lite lagom engagerad i, utan bästa tillgängliga kunskap ska vägleda både hur undervisningen bedrivs och vad undervisningen handlar om. Det är grunden för att vi ska kunna säkerställa en hög kvalitet i undervisningen och ge alla elever bästa möjliga förutsättningar att lyckas.

Riksrevisionens granskning visar att staten inte lyckas leva upp till sitt ansvar.

Undervisningen sker i klassrummet, i mötet mellan lärare och elev. Syftet med statens verksamhet måste i det här avseendet vara att det ska vara lätt för undervisande personal att basera både undervisningsmetoder och undervisningens innehåll på bästa tillgängliga kunskap, men det arbetet är splittrat. Det saknas nationella strukturer för hur forskning och professionens erfarenheter ska tas om hand och omsättas i undervisningen.

Fru talman! Med anledning av detta redovisar regeringen processer, fragment, ambitioner och överväganden framöver. Det saknas dock konkreta åtgärder som skulle skapa den samordning som Riksrevisionen pekar på saknas och som lärare faktiskt skulle behöva. Vi socialdemokrater menar att det är otillräckligt.

Vår slutsats, fru talman, är att det i Riksrevisionens rekommendationer finns tre nödvändiga delar som måste beaktas för att på riktigt stärka arbetet med vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Det är nu jag ska bli konkret, Joar Forssell, så att du förstår vad reservationen handlar om.

För det första: En myndighet ska ha huvudansvaret för att sammanställa forskning.

I dag har vi ett lapptäcke av aktörer – det är myndigheter, institut och universitet – som alla producerar och kommunicerar forskning. Problemet är inte engagemanget, utan problemet är bristen på samordning, i synnerhet mellan de statliga myndigheterna. Lärare ska inte behöva leta sig fram genom fem, sex eller sju olika kanaler för att hitta relevant kunskap, utan den måste finnas tillgänglig via en samlad ingång.

Det ska vara *ett* tydligt ansvar och *en* enhetlig struktur. Därför vill vi att regeringen ger en myndighet ett tydligt huvudansvar för systematisk sammanställning av forskning, även på uppdrag av andra myndigheter. Det skulle göra livet betydligt enklare för redan hårt pressade lärare som

ska planera nästa lektions, nästa arbetsområdes eller nästa termins undervisning och innehåll.

För det andra: Skolverket och SPSM ska fokusera på kunskapsstöd, inte på forskningskommunikation.

Fru talman! Skolverket och Specialpedagogiska skolmyndigheten har avgörande roller i skolans utveckling. Deras uppdrag måste vara glasklart, och det bör vara att ge lärare, rektorer och huvudmän kunskapsstöd som kan användas direkt i klassrummet. När myndigheterna ägnar sig åt bred forskningskommunikation utan tydlig koppling till praktisk användbarhet tappar vi liksom riktningen, och då ökar avståndet mellan forskning och verklighet. Ett skarpare fokus på kunskapsstöd skulle göra forskningen mer lättillgänglig och mer användbar för dem som behöver den.

För det tredje: Det behövs nationella metoder för att dokumentera, värdera och sammanställa beprövad erfarenhet.

Hur erfarenhet går från att vara en eller några få lärares erfarenhet till att bli beprövad erfarenhet är en fråga som jag skulle vilja hävda har gäckat Skolsverige sedan begreppet infördes i skollagen. Det är liksom dags att göra upp med den nu, 15 år senare, och det avgörande är just dokumentationen, sammanställningen och värderingen av yrkesverksammas erfarenheter. Systematiseringen av mångas erfarenhet är det som är skillnaden; det är det som gör erfarenheten beprövad.

Riksrevisionen konstaterar att det inte finns några nationella strukturer för hur beprövad erfarenhet ska dokumenteras, värderas och sammanställas. Detta innebär i praktiken att den professionella kunskap som byggs i klassrummen varje dag, i varje skola, riskerar att stanna hos den lärare som gjort erfarenheten och aldrig bli beprövad. Därmed blir den varken möjlig eller lämplig att sprida till andra, i vidare kretsar. På det sättet utnyttjas inte undervisningens kvalitetspotential fullt ut.

Vi vill ge en lämplig aktör ett uttryckligt uppdrag att utveckla metoder för att dokumentera, värdera och sammanställa beprövad erfarenhet. Det är nödvändigt för att stärka professionens kunskapsbas och för att skolans utveckling ska bygga både på forskning och på beprövad erfarenhet, inte bara på det förstnämnda.

Fru talman! Det är tydligt att arbetet med vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet fortfarande är en styrningsfråga som staten inte fullt ut har tagit ansvar för. Det är lika tydligt av regeringens svar att regeringen inte riktigt tar Riksrevisionens kritik på allvar. Jag vill även hävda att Joar Forsells inledande anförande underströk att regeringssidan inte tar kritiken på allvar. Att redovisa tidigare insatser är liksom inte detsamma som att åtgärda identifierade brister. Att överväga att återkomma är inte samma sak som att följa Riksrevisionens rekommendationer.

Vi socialdemokrater vill att staten tar ett tydligare, mer sammanhållet och mer långsiktigt ansvar för skolans kunskapsutveckling. Det är helt avgörande för att stärka undervisningens kvalitet, för att stärka professionens förutsättningar och för att skapa en mer likvärdig skola.

Fru talman! Riksrevisionens granskning visar omfattande brister och innehåller förslag på vad som behövs för att rätta till dessa. Det som saknas är regeringssidans vilja att faktiskt göra något åt detta.

Med det yrkar jag bifall till reservationen.

(Applåder)

Anf. 11 JOAR FORSSELL (L) replik:

Fru talman! Jag tackar ledamoten Sköld för anförandet. Jag är visserligen sugen på att kalla honom ledamoten Don Quijote, men det får man kanske inte göra i kammaren.

Fru talman! Det är uppenbart att Socialdemokraterna slåss mot väderkvarnar. Alternativet är att de inte känner till regeringens – eller tidigare socialdemokratiska regeringars – arbete. Jag sa tidigare i debatten att detta kanske inte är någon kioskvältare för den breda allmänheten men att de som är intresserade av den här frågan säkert tittar på debatten, fru talman. Jag tror också att de som är intresserade av frågan känner till att vi från vår sida av politiken under många år har sagt att skolan har präglats av flum och trender snarare än vetenskaplighet.

Fru talman! Jag har över huvud taget inte förminskat problemet med brist på vetenskaplighet; jag är bara inte särskilt chockerad över problemen. Varför är jag då inte chockerad? Är det för att jag inte tycker att problemen är på riktigt eller för att jag inte tar dem på allvar? Nej, det beror på att vi har känt till detta. Vi har tjatat om detta år efter år, och vi började åtgärda det från dag ett när vi klev in på Regeringskansliet.

Man kan tycka att detta är att hänvisa till tidigare åtgärder, och det är det ju. Men jag hänvisar också till att regeringen fortsätter med åtgärder på det här området. Det finns egentligen ingenting i Socialdemokraternas och övriga vänstersidans gemensamma reservation och argumentation, eller i det som kommer fram i rapporten, som är nytt i förhållande till vad regeringen och regeringspartierna har känt till eller i förhållande till den politik vi har fört. Vi gör redan detta.

Vi brukar få kritik av oppositionen för att vi styr Skolverket för mycket. Vi vill styra mer. Vi vill ha ännu mer vetenskaplig grund, och vi vill samordna mer – vi vill göra alla de här sakerna. Det är dock ingenting nytt som oppositionen kommer med, utan det är samma gamla Bommersvikretorik.

Anf. 12 LINUS SKÖLD (S) replik:

Fru talman! Jag konstaterar att Joar Forssell fortsätter med sin arroganta attityd här i kammaren.

Att säga att detta är viktigt för de intresserade är att inte ta frågan på allvar. Jag skulle vilja hävda att det är viktigt på riktigt. Jag tycker att det vi gör här ska få återverkning i vardagen för varje lärare och varje elev i varje klassrum; det är liksom därför jag håller på. Det kan hända att Joar Forssell håller på för att få prata med dem som är intresserade och som kan tänkas hålla med honom – vilket är ett par procent av befolkningen – men jag tycker att detta är viktigt på riktigt.

Idén att skolan ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet är grundläggande. Vad är alternativet till att den vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet? Alternativet kan vara att bygga skolan på tro och politiska uppfattningar, vilket tycks vara den linje som Joar Forssell driver.

När det gäller vem jag slåss mot i den här debatten är svaret inte väderkvarnar. Det är inte väderkvarnar jag har som motståndare, utan som motståndare har jag en regering som tror sig veta bättre än landets samlade forskarkår vad som ska göras i den svenska skolan. Regeringen tror sig veta bättre hur lärare ska bedriva undervisning än de lärare och rektorer

som är ansvariga för den. Det är den regeringen jag slåss mot. Det är inga väderkvarnar, utan det är Joar Forssell och hans partikamrater.
(Applåder)

Prot. 2025/26:127
28 maj

*Riksrevisionens
rapport om utbildning
på vetenskaplig grund*

Anf. 13 JOAR FORSSELL (L) replik:

Fru talman! Det finns ingen som lyssnar på den här debatten som tror att vi inte på riktigt tycker att det är viktigt med vetenskaplig grund. Vi har tjtatat om det i årtionden. Socialdemokraterna verkar nyss ha vaknat och blivit chockerade av rapportens innehåll. Jag förstår att man känner att man behöver ta krafttag och hytta med näven, fru talman, men det är inte arrogant att lugnt och metodiskt ta sig an de problem som finns i svensk skola.

Detta är naturligtvis viktigt på riktigt; jag har aldrig sagt något annat. Möjligen förminskade jag mig själv och ledamoten Sköld genom att säga att det inte är så många som tittar på den här debatten. Det stämmer nog, fru talman, men det betyder inte att debatten är oviktig. Debatten är jätteviktig; jag har aldrig sagt något annat. Det är därför vi har stridit för de här frågorna i decennier.

Linus Sköld talade om väderkvarnar och om att vi inte ser de här problemen och inte tar tag i dem. Socialdemokraterna och de andra vänsterpartierna verkar nyss ha vaknat upp och förstått att det är för mycket flum och trender. Alla partier på den sidan kanske inte har förstått det, förresten, men Socialdemokraterna verkar ha vaknat upp. Man verkar inte hitta några andra verktyg än eristik, Schopenhauer och Bommersvikretorik. Det handlar om att hytta med näven och om vem som kan prata med mest magstöd och låta mest upprörd i talarstolen.

Det är inte arrogant att lugnt ta sig an en viktig politisk fråga. Det är däremot ganska arrogant att göra den viktiga frågan till någonting för retoriken snarare än någonting för politiken.

Den här regeringen tar tag i frågorna genom reform efter reform och genom ett lugnt och systematiskt arbete. Vi återintroducerar vetenskaplighet och rensar ut flum och trendkänslighet. Jag förstår att det provocerar Socialdemokraterna.

Anf. 14 LINUS SKÖLD (S) replik:

Fru talman! Joar Forssell har spelat ned betydelsen av den här debatten sedan han inledde den, och han fortsätter att göra det.

Jag kan inte se det som något annat än föraktfullt när han säger att regeringen gör så mycket för att städa upp – han kallade det ett städuppdrag. Man kan tycka att det är ett rätt arrogant sätt att uttrycka sig. Man kan också tycka att en bombmatta är en kass liknelse i samband med reformer som regeringen gör.

Man skulle kunna ha invändningar mot att Joar Forssell gör sig till recensent av oppositionens sätt att formulera sin politik. Kan vi ha en debatt om sakfrågan? Man skulle kunna tycka att det är kasst av Joar Forssell att nedvärdera och förminska mitt sätt att argumentera och kalla det väderkvarnsretorik, Bommersviksretorik, ”samma gamla” eller hytta-med-näven-retorik. Jag tycker att det är opassande.

För att bemöta detta i sak vill jag säga att den som läser regeringens svar på Riksrevisionens granskning kan se att det inte innehåller ett enda framåtsyftande förslag eller en enda framåtsyftande åtgärd. Därför tycker

jag att man inte tar Riksrevisionens kritik på allvar. Riksrevisionen säger: Det ni gör fungerar inte. Regeringen svarar: Vi har rätt.

Vad är det regeringen gör rätt? Det enda regeringen gör är att driva skolpolitik som bygger på politisk uppfattning och politisk styrning. Det är ett ingrepp mot att undervisningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

(Applåder)

Anf. 15 ROBERT STENKVIST (SD):

Fru talman! Den här debatten hettade ju till en smula, vilket var lite oväntat.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet om Riksrevisionens rapport om utbildning på vetenskaplig grund.

Precis som Joar Forssell medger jag att det finns allvarliga problem när det gäller skolforskningen i Sverige. Som har sagts tidigare är Riksrevisionens rapport om utbildning på vetenskaplig grund viktig. Den pekar på verkliga problem. Dessa problem har inte uppstått över en natt, och ingen enskild regering kan lastas för dem – speciellt inte den senaste. Tvärtom handlar det om strukturer som har byggts upp under lång tid och under olika regeringar.

Skolforskningen i Sverige bedrivs huvudsakligen av skolmyndigheterna, alltså Skolverket, Specialpedagogiska skolmyndigheten och – jag tänker nu på Linus Sköld – Skolforskningsinstitutet, som har till uppgift att sammanställa och tillgängliggöra all forskning. Därutöver bedrivs naturligtvis omfattande forskning vid våra lärosäten.

Riksrevisionens slutsats är tydlig: Ingen av de myndigheter som granskats har fullt ut lyckats med sina uppdrag. Jag ska erkänna att detta är en allvarlig iakttagelse som även görs av regeringen.

Rapporten visar att arbetet med skolforskning är fragmenterat och delvis vilar på subjektiv grund samt att samordningen brister, vilket man kan säga är Skolforskningsinstitutets enskilda ansvar. Det konstateras också att sammanställningar från Skolforskningsinstitutet i vissa fall saknar relevans för skolans praktik och att institutet bör fokusera på sitt kärnuppdrag: att sammanställa forskningsresultat på ett användbart sätt.

Fru talman! Den kanske mest anmärkningsvärda slutsatsen i rapporten finns på sidan 7 i betänkandet. Riksrevisionen konstaterar att ingen skolmyndighet i dag systematiskt samlar in lärarnas professionella erfarenheter – det som vi brukar kalla beprövad erfarenhet – och att ingen av myndigheterna har utvecklat processer för att göra det på eget initiativ. Detta är, enligt min mening, ett av de största problemen.

Här är regeringen helt enig med Riksrevisionen. Det saknas strukturer för att samla in och använda lärarnas samlade erfarenhet. Just därför har regeringen tillsatt en utredning i frågan och aviserat att man kommer att återkomma. Det finns dessutom tidigare utredningar som kan användas som underlag, så det behöver inte bli någon omfattande utredning.

Fru talman! Regeringen arbetar konkret med att renodla och stärka myndighetsstrukturen. Skolverket ska kunna fokusera tydligare på sina kärnuppgifter, och stödet till skolan ska samtidigt bli mer samlat. Statskontoret har fått i uppdrag att se över hela den här strukturen.

Vidare har regeringen konstaterat att Skolinspektionen själv har inlett ett arbete för att se över den vetenskapliga grund som används i tillsyn och kvalitetsgranskning. Detta arbete har också förstärkts genom tydligare uppdrag i regeringens regleringsbrev.

Sedan 2024 finns ett återrapporteringskrav som redan har gett vissa resultat. Regeringen har dessutom beslutat att inrätta ett vetenskapligt råd vid Skolverket.

Fru talman! När det gäller följdmotionerna måste man säga att de i stor utsträckning missar det kanske största och långvarigaste problemet i skolforskningen, nämligen att vi systematiskt har underlåtit att lyssna på dem som faktiskt arbetar i klassrummen. Det är svårt att komma ifrån känslan av att det finns en slagsida. Teoretiska modeller och abstrakta ramverk har haft företräde framför lärarnas samlade kunskaper och erfarenheter.

Varje erfaren och framgångsrik lärare bär på kunskap som är ovärderlig för skolans utveckling, men ändå har denna kunskap alltför ofta stått utanför systemen. Det ska sägas att Linus Sköld faktiskt snuddade vid den här punkten i sitt anförande.

Skolforskningsinstitutet, som inrättades 2015 av en socialdemokratisk regering, fick ett tydligt uppdrag att sammanställa evidensbaserad forskning. Med betydande resurser borde detta ha varit möjligt, och det är obegripligt att man inte klarade sitt uppdrag. Utfallet har, vilket även Riksrevisionen indirekt visar, blivit alltför teoretiskt och alltför fjärrmat från skolans vardag. Den nuvarande regeringen har identifierat denna slagsida och försöker rätta till den. Samverkan mellan lärosäten och skolor, exempelvis genom ULF-verksamheten, är ett steg i rätt riktning.

Fru talman! Sammanfattningsvis: Riksrevisionen har tydliggjort viktiga brister. Regeringen delar analysen, arbetar redan med åtgärder och tar frågan på största allvar. Men det grundläggande problemet är att vi i Sverige har byggt ett system som lyssnar för lite på dem som faktiskt vet hur undervisning fungerar i praktiken. Det, fru talman, får bli mina slutord.

Anf. 16 JOSEFIN MALMQVIST (M):

Fru talman! Det är en självklarhet att all undervisning i den svenska skolan ska vila på vetenskaplig grund. Det säger skollagen, det är vad föräldrar förväntar sig när de på morgonen lämnar sina barn vid skolporten och det är vad lärarna förtjänar, alltså att få rekommendationer rotade i vad forskningen säger, inte i tyckanden.

Ändå konstaterar Riksrevisionen att statens arbete på detta område har brister. Stödet är fragmentiserat, och kunskapsunderlagen riskerar att baseras på ofullständiga eller alltför subjektiva sammanställningar av forskning. Det är en allvarlig iakttagelse, och den ligger helt i linje med det regeringen redan har identifierat och som är bakgrunden till det stora reformarbete regeringen bedriver på detta område.

Låt mig börja med det viktigaste: vad regeringen faktiskt gör och har gjort. Nu inrättas ett vetenskapligt råd på Skolverket. Det är ett konkret steg för att säkerställa att den information som tas fram och sprids till skolan verkligen vilar på vetenskaplig grund. Det är precis den typ av strukturell förändring som behövs.

Statskontoret har presenterat sin rapport, som är ett resultat av ett uppdrag från regeringen efter att problem med överlappning i myndighetsstrukturen på skolsidan identifierats. Här konstateras att det finns utmaningar i fördelningen av uppgifter och ansvar mellan skolmyndigheterna. Denna rapport bereds nu på Regeringskansliet.

Det här är inte passivitet. Det här är resultatet av ett medvetet arbete av regeringen. Det handlar om att ta ansvar, göra analysen ordentligt och sedan fatta välgrundade beslut. Oppositionen väljer att kalla det för pågående processer utan konkreta besked. Jag väljer att kalla det för ansvarsfullt beslutsfattande. Vi ber inte om ursäkt för att vi inte hastar fram reformer som inte är genomtänkta.

Fru talman! Det är ingen hemlighet att det har riktats kritik mot Skolverket – och inte utan anledning. Efter över sju års arbete och nära 1 miljard kronor ställdes de digitala nationella proven in under förra året, vilket var ett stort misslyckande. Detta ärvde regeringen av den vänsterregering som gav Skolverket ett otydligt uppdrag från dag ett.

Men vi städar upp. Vi har förtydligat Skolverkets uppdrag med läroplanerna. Oberoende experter från Läroplansutredningen har getts en aktiv roll i detta arbete, och man har tillsatt en särskild samordnare med kompetens inom kognitionsforskning. Myndigheten har fått i uppdrag att säkerställa tillräcklig intern kompetens inom kognitionsvetenskap. På område efter område tar vi ansvar.

Fru talman! Riksrevisionen rekommenderar att stödet till skolan stärks och att kunskapsunderlagen håller högre kvalitet. Detta utgör en viktig grund för regeringens fortsatta arbete.

Statskontorets rapport pekar mycket riktigt på att ansvarsfördelningen mellan skolmyndigheterna behöver bli tydligare. Vi delar denna analys, för i dag finns det överlappningar. Jag ser fram emot att följa förslagen.

Oppositionen kräver i sin reservation att en enda myndighet omedelbart ska ges huvudansvaret för systematisk forskningssammanställning, att Skolverket och SPSM ska styras om mot kunskapsstöd i stället för forskningskommunikation och att beprövad erfarenhet ska dokumenteras och värderas av en utsedd aktör.

Ambitionen är inte fel. Men att vi i riksdagen ska peka med hela handen och kräva att regeringen genast ändrar en myndighetsstruktur utan att de nödvändiga utredningarna görs är att inta en oppositionsroll, inte att ta ansvar.

Jag noterar dessutom att det var under Socialdemokraternas tid vid makten som Skolverket svällde och blev stort och splittrat och att den fragmentisering som Riksrevisionen nu kritiserar i hög grad är en produkt av de val som gjordes under de åtta åren av vänsterstyre. Det är också därför vi nu städar upp.

Fru talman! Att utbildningen i den svenska skolan ska vila på vetenskaplig grund är grunden för allt. Om lärare undervisar med metoder som saknar vetenskaplig förankring, vilket dessvärre har hänt, inte minst inom läsundervisningen, riskerar vi hela generationers kunskapsutveckling.

Därför gör vi nu om läroplanerna och lärarutbildningarnas kursplaner. Därför inför vi bland annat avkodning som vetenskapligt baserad metod för läsinlärning. Evidens visar att denna metod fungerar, och då behöver vi också säkerställa att man undervisar enligt den. Därför lägger vi också om läroplansarbetet så att fokus blir på kognitionsvetenskap. Därför vidtar

vi de åtgärder som krävs för att skolmyndigheterna ska fungera på ett sätt som faktiskt stöder skolan – med kunskap, inte med förvirring.

Vi är inte klara, men viktigt arbete i rätt riktning har påbörjats.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.

Anf. 17 CAMILLA HANSÉN (MP):

Fru talman! Utbildning ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, som det står i skollagen och läroplanerna. Riksrevisionens slutsats är enkel men allvarig: Statens arbete för att säkerställa detta är inte effektivt. Det innebär i praktiken att lärare, rektorer och skolhuvudmän inte får det stöd de behöver och att elever riskerar att inte nå så långt som de annars hade kunnat göra.

Regeringen får kritik för att arbetet inte är effektivt och för att stöden finns i olika format och inte når lärarna. Regeringens styrning främjar inte stöd till dem som arbetar i skolan. Regeringen får också kritik för att det har förekommit att den i sina regeringsuppdrag har pekat ut specifika forskningsresultat som den anser ska beaktas i genomförandet.

I rapporten framkommer att Skolverket upplever det som utmanande att arbeta på ett objektivt sätt med vetenskapliga underlag när uppdragsgivaren dels skriver att arbetet ska utföras på vetenskaplig grund, dels redan i uppdraget hänvisar till specifika forskningsresultat.

Fru talman! Riksrevisionen ger en rad rekommendationer. Miljöpartiet står bakom dessa rekommendationer och oppositionens samlade reservation om att faktiskt genomföra de åtgärder som Riksrevisionen föreslår. Regeringen svarar att de kan komma att återkomma i frågan. Vi svarar: Vi kommer att ta rekommendationerna på allvar och se till att skolan får möjlighet att leverera på det krav som ställs i lagstiftningen, att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Jag vill att den utbildningsvetenskapliga forskning av hög kvalitet som bedrivs i Sverige, och för all del även internationellt, ska vara tillgänglig för dem som arbetar i skolan. De ska få det stöd de behöver för att arbeta utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet.

Ett sätt att förbättra den vetenskapliga grunden är att satsa på systematiska och heltäckande forskningsöversikter som baseras på forskning av hög kvalitet och som är relevanta för svensk skola. Med hjälp av dem kan man identifiera vilka kunskapsluckor som finns.

Jag vill också att den praktisknära forskningen ska vara en naturlig del av skolvardagen, både för att fånga upp forskningsfrågor och för att lärares erfarenhet ska plockas upp, prövas och beaktas i utvecklingsarbetet.

För att sammanfatta, fru talman: Regeringen kan komma att återkomma i den här frågan. Om drygt hundra dagar hoppas jag att vi har en ny regering. Det vi säger i vår motion är att vi kommer att se till att lärares möjligheter att arbeta utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet stärks.

Jag yrkar bifall till reservationen.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut skulle fattas den 3 juni.)

Prot. 2025/26:127

28 maj

*Riksrevisionens
rapport om utbildning
på vetenskaplig grund*

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.50 på förslag av andre vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

§ 8 Frågestund

Anf. 18 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras i dag av civilminister Erik Slottnér, socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall, kulturminister Parisa Liljestrand och bistånds- och utrikeshandelsminister Benjamin Dousa.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Frågan ska därmed inte avse till exempel förhållanden inom politiska partier. Civilminister Erik Slottnér besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Regeringens ekonomiska politik

Anf. 19 LINUS SKÖLD (S):

Herr talman! Tidigare i år sa SD-regeringens finansminister att pengarna är slut. Reformutrymmet för hela nästa mandatperiod har använts upp, och regeringen har lånat till skattesänkningar i så stor omfattning att vi närmar oss gränsen för vad EU tillåter för underskott, det vill säga 3 procent.

Men nu ser vi en regering som med tilltagande opinionspanik fortsätter att låna till valfläsk på valfläsk. Det framstår som ansvarslöst och i det närmaste desperat.

Min fråga är enkel och går till civilministern. Vilket är det – är pengarna slut, eller har ni råd med mer valfläsk?

(Applåder)

Anf. 20 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Först och främst trodde jag faktiskt att vi var överens om att vi ska låna pengar för att rusta Sveriges försvar, som behöver komma upp till Natos mål om 3,5 procent plus 1,5 procent till civilt försvar.

Jag trodde att vi var överens om att vi ska låta stödet till Ukraina ligga utanför budgetramarna för att vi ska kunna låna till att stödja Ukraina. Det kom besked så sent som i dag om att vi återigen stärker detta stöd.

Jag ser inte heller att Socialdemokraterna i sina budgetalternativ presenterar någon budget i balans. Det är rimligt när vi är i lågkonjunktur att stödja efterfrågan i ekonomin för att kunna öka tillväxten och därmed stär-

ka den långsiktiga ekonomin och kapaciteten inom välfärden. Det är precis det den här regeringen gör.

Mig veterligen har inte heller Socialdemokraterna protesterat när vi nu tar ned drivmedelspriserna efter att de har höjts på grund av det som händer i Hormuzsundet och även sänker priserna inom kollektivtrafiken.

Prot. 2025/26:127
28 maj

Frågestund

Anf. 21 LINUS SKÖLD (S):

Herr talman! Ja, Erik Slottnér har rätt i att vi var överens om att låna för att bygga ut försvaret i snabb takt och för att stödja Ukraina.

Vi har inte godtagit några lån för att sänka skatten för höginkomsttagare, vilket är vad den här regeringen har ägnat sig åt de senaste åren. Och att lämna beskedet att pengarna är slut och sedan fortsätta låna för att försöka köpa röster i det kommande valet framstår som ansvarslöst och desperat.

Vilket är det, civilministern – är pengarna slut, eller kan man låna till mer valfläsk?

(Applåder)

Anf. 22 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Utrymmet för stora reformer nästa mandatperiod kommer med stor sannolikhet att vara begränsat med tanke på att vi har reserverat mycket av pengarna för exempelvis rättsväsendet och totalförsvarets uppbyggnad. Men hur ekonomin utvecklas de kommande åren är ju än så länge bara prognoser.

Vad vi vet är att den här regeringen under de här fyra åren har tagit Sverige från en bottenplacering i EU:s tillväxtliga till den absoluta toppen. Med en sådan ekonomisk politik skapar vi också bättre förutsättningar för att ha ett reformutrymme framöver.

(Applåder)

Framtidens bistånd

Anf. 23 MARKUS WIECHEL (SD):

Herr talman! Regeringen har framgångsrikt ökat kraven på mottagare av svenskt bistånd, vilket har gjort biståndet säkrare och mer effektivt och minskat risken för att det hamnar fel, till exempel hos radikala islamister.

Facit från tidigare visar att vänsterpartierna har slussat pengar till såväl proryska separatister och palestinska terrorister som till revolutionära kommunister, och nu verkar det som om vissa krafter till vänster i svensk politik önskar återställa stödet till Muslimska brödraskapets biståndsstiftelse Islamic Relief.

Min fråga till biståndsministern är: Ser han någon risk att svenska skattepengar, ämnade att göra gott, hamnar helt fel så som vi sett under tidigare S-regeringar?

Anf. 24 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN

DOUSA (M):

Herr talman! Tack till ledamoten för en mycket viktig fråga!

Det är ju en viktig prioritering i regeringens och Sverigedemokraternas politik att inte en enda svensk skattekrona ska hamna i fickorna på extrem-

ister, islamister eller organisationer som undergräver kvinnors och flickors rättigheter.

Det här är en moralisk fråga gentemot svenska folket, som vare sig de vill det eller inte tvingas betala till det svenska biståndet. Då ska de också veta att det biståndet gör skillnad.

Jag ska erkänna att jag är rätt oroad. Hittills har inte Socialdemokraterna vågat uttala sig i någon av de här frågorna, men de två kompispartierna till Socialdemokraterna driver definitivt på i den riktningen.

Några exempel har nämnts här. Som ett direkt resultat av regeringens politik får till exempel Islamic Relief inte längre några pengar. Men under den förra styrningen fick också Hamas och palestinska Islamiska jihad pengar för att delta i till exempel workshoppar och panelsamtal.

Det här är alltså en viktig reform, som regeringen har drivit igenom.

Anf. 25 MARKUS WIECHEL (SD):

Herr talman! Det leder mig till en beslätad fråga som rör det partinära biståndet, inte minst med tanke på mitt eget engagemang i Sverigedemokraternas biståndsstiftelse Hepatica.

Nyligen har diktaturen i Belarus terrorklassat Liberalernas motsvarighet, Silc, vilket kan få förödande konsekvenser. Är det här något som biståndsministern har agerat på, och kan vi förvänta oss ytterligare åtgärder?

Anf. 26 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M):

Herr talman! Tack till ledamoten för följdfrågan!

Silc har bedrivit och bedriver ett mycket viktigt arbete som är uppskattat, inte minst för de befolkningar som lever i totalitära styren. Belarus är ett konkret exempel. Det finns andra geografiska områden där Silc också har bedrivit ett viktigt arbete, inte minst i vårt östra partnerskap.

Självklart tar regeringen det här på största allvar, och vi använder alla diplomatiska kanaler vi kan för att hjälpa Silc. Men det är en diktatur vi pratar om.

Arbetsmarknadseffekter av bidragstaket

Anf. 27 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V):

Herr talman! Min fråga går till socialtjänstministern.

Regeringen har ju drivit igenom ett bidragstak nu i veckan som sänker ersättningen för människor som redan lever på marginalen. Det handlar om barnfamiljer, sjuka och människor som av olika skäl befinner sig långt ifrån arbetsmarknaden.

Regeringen påstår att det här ska leda till arbete, men det är ett påstående som saknar tydligt stöd. Tvärtom finns det skarp kritik mot sådana här nedskärningar, eftersom de riskerar att öka fattigdom, stress och ohälsa – faktorer som i praktiken gör det mycket svårare, inte lättare, att ta sig in på arbetsmarknaden.

Låt mig skala bort retoriken om arbetslinjen och ställa en konkret fråga: Vad är det för underlag som ministern har för att det är just sänkta ersättningar som leder till mer arbete? Är det inte så att regeringen driver på i fråga om att öka fattigdomen av ideologiska skäl?

Herr talman! Jag vill först upplysa ledamoten om att denna fråga hör till socialförsäkringsministerns ansvarsområde.

När den här regeringen tog över tog vi över ett land med en inflation på över 10 procent. Inflationsbekämpningen fick bli den första delen i vårt arbete. Vi vet att de med absolut minst marginaler är de som får kämpa mest när värdet av våra kronor urholkas.

Sedan har vi sett till att de som tjänar minst har fått mest i skattesänkningar. Vi sänker förskoleavgiften. Vi halverar matmomsen så att varje matkasse blir billigare. Fritidskortet är en viktig del för att barn som befinner sig i utanförskap ska kunna få en meningsfull fritid. Inte minst ser vi till att bostadsbidraget för första gången på 30 år får en permanent höjning.

Detta är bara några av de delar där vi har arbetat för att just barn och utsatta människor ska kunna få bättre förutsättningar.

Frågestund

Anf. 29 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V):

Herr talman! Socialtjänstministern har ju nära kontakt med socialtjänsterna runt om i landet, så det rimligt att socialtjänstministern också har ett ansvar över det här området.

Här handlar det om människor, också barn, som lever i svår fattigdom redan i dag. Den här regeringen har ökat fattigdomen i landet. Det regeringen nu har gjort genom att driva igenom det här bidragstaket är att lägga ytterligare press på de familjer som har flera barn så att de får leva i ytterligare fattigdom under mycket svåra förhållanden.

Anf. 30 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON
GRÖNVALL (M):

Herr talman! Sanningen är att fattigdomen totalt sett har minskat. Den reella barnfattigdomen har också minskat. Det som bekymrar regeringen är att det finns en grupp som fått det tuffare, och just därför har vi gjort alla de här insatserna.

Efter att ha besökt andra områden i världen med utanförskap, områden där man kanske har fyra generationer av utanförskap, vill jag säga att en av de absolut viktigaste insatser vi just nu gör – den bästa preventiva delen i allt detta – är att barn får se sina föräldrar gå till ett arbete och därmed bryta utanförskapet.

(Applåder)

Statligt ägande av bolag

Anf. 31 ANDERS KARLSSON (C):

Herr talman! Min fråga går till civilminister Erik Slottner.

Regeringen har under senare år tydligt uttalat principen att staten inte bör äga bolag där det saknas tydliga skäl för ägandet. Denna hållning kom bland annat till uttryck vid försäljningen av Bilprovningen 2024.

Mot denna bakgrund finns det skäl att granska varför staten genom Postnord fortsatt äger tryckeriet Postnord Strålfors på en konkurrensutsatt marknad, utanför kärnupdraget om samhällsomfattande posttjänst.

Min fråga är: Varför ska staten äga ett tryckeri och samtidigt acceptera att ett statsägt bolag bedriver en offensiv förvärvsstrategi på en marknad där privata aktörer sedan länge verkat under konkurrens?

Anf. 32 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! När det gäller specifika äganden och verksamheter inom enskilda myndigheter och bolag måste ändå frågorna ställas till ansvarigt statsråd. Jag tycker inte att detta kan anses som en allmänpolitisk fråga.

På det större temat är det helt uppenbart att det offentliga inte ska konkurrera med privata alternativ där det finns en fungerande marknad. Detta är ett område som näringsminister Ebba Busch ansvarar för, och hon kommer nu att lägga fram en lagstiftning för att detta inte ska vara möjligt.

Alla vi som varit kommunpolitiker vet att många kommuner i dag bedriver verksamhet där det finns en fungerande marknad med privata företag. Inte minst gym är en sådan verksamhet. Det finns många kommunala gym, trots att vi vet att vi där har en fungerande marknad.

Vi tycker inte att det offentliga ska konkurrera med privata företag, och därför vill vi nu gå fram med en skarpare lagstiftning på området.

Anf. 33 ANDERS KARLSSON (C):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Kan man utifrån det förvänta sig att regeringen även granskar en enskild affär, som det handlar om här, i den konkurrensutsatta tryckeribranschen? Annars krävs det nästan ett svar på varför man ska ge sig in på en väl fungerande marknad som också är ganska tuff. Det måste finnas starka skäl.

Anf. 34 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Jag ifrågasätter inte detta. Det är mycket möjligt att det kommer en sådan granskning. Huruvida det strider mot lagen får någon avgöra vid en eventuell anmälan. Men eftersom Postnord inte ligger under mig som civilminister är det väldigt svårt för mig att svara på om en sådan granskning kommer att göras med anledning av detta.

Just den specifika frågan får nog ändå ställas till ansvarigt statsråd. Den kan inte anses vara allmänpolitisk.

(Applåder)

Kunskap om AI i skolan

Anf. 35 CAMILLA HANSÉN (MP):

Herr talman! I en årskurs 4 i ett utsatt område använder ungefär 90 procent av eleverna AI. Två tredjedelar ser AI som en vän. En tredjedel ser AI som en nära vän. Det första en del elever gör när de vaknar på morgonen är att fråga sin AI: Hur mår du?

Tidöregeringen uteslöt länge hela skolan från allt AI-arbete, till exempel arbetet med AI-strategin, men tryckte i sista minuten in att elever på högstadiet och gymnasiet behöver kunskap om AI:s påverkan på samhälle och individ och att lärare behöver kompetensutveckling och stöd vad gäller möjligheter och risker med AI.

I den handlingsplan som ska leda till att strategin blir verklighet finns ingenting om skolan – ingenting!

Anf. 36 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Jag tackar ledamoten för frågan. Frågan om AI:s påverkan på människor, inte minst på barn och unga, är viktig. Vi får inte se AI som något separat, någon egen varelse som flyger omkring, när det är så otroligt integrerat med andra områden och kommer att bli allt viktigare i allt fler parametrar i våra liv och vår tekniska utveckling.

Det stämmer inte alls att AI-strategin utesluter skolan helt. Skola och utbildning nämns i AI-strategin. Det är viktigt att det sker utbildning och kunskapsutveckling här. Jag känner inte alls igen den bilden.

Det vi har reagerat mycket mot är plattornas och skärmarnas intåg och dominans i skolan, inte minst när det gäller de mindre barnen. Det tycker vi har gått för långt. Vi tycker att skärmarna ska ta mindre plats. Vi tycker att algoritmerna i sociala medier ska ta mindre plats i barns och ungas liv. Det är dock en annan sak än att lära sig om AI och olika tekniker.

Anf. 37 CAMILLA HANSÉN (MP):

Herr talman! Tack, civilministern, för svaret på en helt annan fråga!

I strategin finns det skrivningar – jag beskrev dem i frågan – om vilken kunskap äldre barn behöver. I handlingsplanen finns det ingenting om skolan.

Jag vill fortfarande veta på vilket sätt regeringen kommer att se till att dessa tioåringar och deras lärare får den kunskap de behöver för att kunna hantera AI, som precis som ministern beskriver tränger sig in i allt fler livsutrymmen.

Detta är inte en fråga om val av läromedel eller plattor i skolan. Svara på frågan jag ställer, tack!

Anf. 38 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! I frågan insinuerades på något sätt att regeringen är emot att barn får utbildning om AI på grund av något slags allmänt motstånd mot digitalisering i skolan. Det stämmer alltså inte, och därför ville jag bemöta det indirekta påståendet.

Den handlingsplan som det hänvisas till är en redogörelse för åtgärder som pågår eller har vidtagits på regeringsnivå. Utifrån den strategi regeringen antog i februari måste nu varje departement göra sin hemläxa och se hur vi kan implementera strategin i konkreta åtgärder för att uppfylla dess mål i våra respektive departement.

(Applåder)

AI-användningen i den offentliga sektorn

Anf. 39 MARIA STOCKHAUS (M):

Herr talman! Min fråga går till civilminister Erik Slottner.

Regeringen har under mandatperioden gjort mycket för att främja digitalisering och AI-användning i Sverige. Men det finns en sektor som har hamnat lite efter, nämligen offentlig sektor.

Frågestund

Nu har över 100 myndigheter i sina regleringsbrev fått i uppdrag att använda mer AI, och vi har antagit Sveriges första heltäckande AI-strategi. Vad förväntar sig ministern kommer att hända nu?

Anf. 40 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Tack för denna viktiga och spännande fråga kring hur AI kan accelereras inom offentlig förvaltning, Maria Stockhaus!

Jag möter en otroligt stor nyfikenhet runt om i Sverige när jag möter representanter för kommuner och regioner samt statliga myndigheter. Man vill verkligen öka användningen av olika AI-tjänster, och det finns en otroligt stor potential i att förbättra verksamheten och servicen till medborgarna, förbättra arbetsmiljön för dem som jobbar i olika verksamheter och göra processer mycket effektivare och därmed få ökad kvalitet för varje satsad krona.

Vi investerar nu i en AI-verkstad vars syfte är att skapa en miljö där vi kan utveckla olika AI-tjänster och AI-produkter som kan skalas upp och breddinföras i offentlig sektor.

Vi har ett stort problem med fragmentisering i den offentliga förvaltningen där mycket av innovationer stannar i en kommun, en region eller i en statlig myndighet. Det är inte bra. Vi behöver mer av uppskalning och breddinförande av bra AI-produkter.

Anf. 41 MARIA STOCKHAUS (M):

Herr talman! Jag tackar civilministern för svaret.

Herr talman! AI medför många nya möjligheter men också risker, exempelvis när det gäller cyberattacker, integritetsintrång och spionage. Hur tänker ministern när det gäller att balansera möjligheter och innovationer med säkerhet och integritet?

Anf. 42 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Alla marknader behöver någon form av reglering, och det är också därför som EU har tagit steg med sin AI-förordning för att reglera AI-tillämpningen. Vi kan inte förbjuda tekniken i sig, men vi ska göra allt vi kan för att AI-tekniken används för att driva samhällsnytta, vara i människans tjänst, driva hållbarhetsarbete och stärka konkurrenskraften. Men AI ska också regleras så att den inte används för att kontrollera människor, för att massövervaka människor eller för att manipulera människor – exempelvis i allmänna val.

(Applåder)

Stärkande av den civila infrastrukturen

Anf. 43 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Herr talman! På Natotoppmötet i Helsingborg nyligen fick Sverige beröm av Natos chef Mark Rutte och även av Marco Rubio, USA:s utrikesminister, för den upprustning vi har gjort civilt och militärt.

Jag har följande fråga till civilministern: Hur arbetar regeringen vidare för att ytterligare stärka det civila motståndet genom robust digital infrastruktur, säkra kommunikationer och ett starkare civilsamhälle?

Jag ställer frågan mot bakgrund av det pågående kriget i Ukraina, som nu har hållit på i över fyra år. Vi ser hur Ryssland vill strypa hela samhället, men vi ser också hur Ukraina lyckas hålla igång samhället, inklusive den civila strukturen.

Min fråga handlar om vad regeringen gör. Vad har regeringen gjort, och vad görs ytterligare? Vi vet att vi befinner oss i det tuffaste säkerhetspolitiska läget sedan andra världskriget.

Anf. 44 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Vi är många som beundrar – beundra är verkligen det rätta ordet – den motståndskraft som det ukrainska samhället, ukrainska myndigheter och ukrainska medborgare har visat. Det är något helt enastående.

Förutom ett stort engagemang hos befolkning och myndigheter att klara utmaningen – de ska vinna kriget – har också en stark civil infrastruktur varit ett av framgångsmedlen. Exempelvis är robust digital infrastruktur där man snabbt kan nå ut till allmänheten med olika typer av viktiga meddelanden ett starkt inslag. Man har haft en redundans, det vill säga: När en viss del av elektronisk kommunikation förstörs finns alternativa vägar och ett starkt civilsamhälle.

Vi har mycket att lära av Ukraina i vår säkerhetspolitik. Det är också därför vi stärker skyddet av vår elektroniska infrastruktur så mycket som vi gör.

Anf. 45 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Herr talman! Låt mig göra ett påhäng. Jag tänker på frågan om den digitala infrastrukturen, som berör också Sverige.

Vi ser tyvärr hur bedrägerierna ökar, och då används modern teknik. Exempelvis kan man med hjälp av AI framstå som förtroendeingivande och luras. Detta ökar, och särskilt äldre kvinnor, 85–90 år gamla, blir uppringda och utsatta för bedrägerier.

Jag vet att regeringen har agerat, men vad kan regeringen ytterligare göra för att stoppa de hänsynslösa bedrägerier som pågår just nu?

Anf. 46 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Det här är såklart en jätteviktig fråga. Det exempel som lyfts fram visar varför vi behöver reglera AI på något sätt, det vill säga: Sådan användning av AI ska inte vara tillåten och sådan tillämpning av AI-teknik ska inte vara tillåten utan direkt olaglig.

Vi har nu gått vidare med en proposition till riksdagen för att med hjälp av ny lagstiftning förhindra så kallade sms-bedrägerier, vilka också är vanliga. Redan i dag stoppas 50 000 misstänkta bedrägerisamtal varje dag. Med vägledning från Post- och telestyrelsen vill vi nu göra ungefär samma sak med sms.

Anf. 47 HELENA GELLERMAN (L):

Herr talman! Min fråga går till Erik Slottnér.

Svensk offentlig sektor har ett stort behov av att effektivisera sin verksamhet så att de offentliga medlen på ett bättre sätt kan användas till tjänster som direkt gynnar våra medborgare.

En tidigare studie visar att 140 miljarder skulle kunna sparas om vi använder AI och digitalisering. Samtidigt är Sverige världens mest innovativa land och ligger långt fram när det gäller AI och digitalisering.

Vad gör regeringen för att kombinera behovet av att effektivisera den offentliga sektorn och den innovationskraft som finns runt om i Sverige?

Anf. 48 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Regeringen gör mycket för att effektivisera offentlig sektor, men det finns långt mycket mer att göra. Det behövs minst fyra år till för att fortsätta detta arbete. Det finns en stor potential till ökad effektivisering. En av dem är bättre offentliga upphandlingar och ökad digitalisering.

Här har regeringen gjort mycket för att skapa bättre förutsättningar för statliga myndigheter och för kommuner och regioner att göra bättre offentliga upphandlingar, bland annat genom den färdplan för offentlig upphandling som regeringen fattade beslut om i oktober och genom många uppdrag till bland annat Upphandlingsmyndigheten för att stödja offentliga myndigheter, kommuner och regioner inom upphandlingar av digitala tjänster.

Vi har också gjort insatser för att sänka trösklarna in till den offentliga sektorn, så att fler små och medelstora företag, många startups, ska kunna delta i offentlig upphandling och vinna kontrakt. Ett sådant exempel är en förstudie av dynamiska inköpssystem, som det heter, för att sänka trösklarna och göra offentliga affärer lättare för små företag.

Anf. 49 HELENA GELLERMAN (L):

Herr talman! Jag tackar för svaret.

Samtidigt är nya innovativa digitala lösningar starkt kopplade till frågan om tillgång till data. Man måste kunna testa sina idéer på stora mängder data för att se om tjänsterna fungerar i alla sammanhang.

Hur ser ministern på att vi kan ge innovatörer runt om i Sverige tillgång till testdata för att kunna utveckla nya tjänster för den offentliga sektorn, samtidigt som man tar hänsyn till den personliga integriteten?

Anf. 50 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Jag ser positivt på detta. Inom några veckor ska jag ta emot en utredning om så kallade privacy-enhancing technologies. Man ska kunna använda sekretessbelagda och skyddade data, där man genom olika tekniska lösningar "tvättar" datan för att därmed kunna använda den i bland annat forskning, utveckling och innovation.

Vi gör mycket annat för att ta bort hindren som vår datalagstiftning skapar. Vi ska kunna öka mängden data och höja kvaliteten i den data vi producerar.

Anf. 51 MARIE OLSSON (S):

Herr talman! Finansminister Elisabeth Svantesson har tidigare sagt att svensk ekonomi är Trumpsäkrad. Men verkligheten ser annorlunda ut. Det vet vi alla nu.

Samma dag som regeringen presenterade budgeten medgav man direkt att den egna tillväxtprognosen inte längre höll. Vi vet alla att tillväxt är oerhört viktigt för jobben och för välfärden. Det är olyckligt att SD-regeringen inte driver en mer tillväxtvänlig politik. Då hade det kunnat finnas pengar för reformer utan att behöva låna till dem.

Min fråga gäller att ministern tidigare svarade att det inte finns pengar till stora reformer nästa år. Hur kan det då finnas pengar till valfläsk nu? (Applåder)

Anf. 52 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Det är intressant att det som här kallas valfläsk ändå – vad jag har förstått – får stöd från Socialdemokraterna. Ena dagen kallar man det valfläsk, och den andra dagen tycker man i olika intervjuer att det är jättebra och säger: Det här har vi föreslagit i flera år. Det är alltså lite oordning i argumentationen.

Vad gäller tillväxten har vi under de här fyra åren gått från att vara i EU:s bottenliga till att nu vara i EU:s toppliga. Därmed skapar vi bättre förutsättningar för reformer i framtiden. Så nog har den här regeringen fört en tillväxtfrämjande politik.

Men vi är självklart inte isolerade från omvärlden. Vi är beroende av vår omvärld. När det är krig runt om i världen, när transporter inte kan skickas på och genom olika hav och sund på andra kontinenter påverkar det också svensk ekonomi. Och när USA lägger tullar på olika varor och tjänster påverkar det självklart svensk ekonomi, som är väldigt beroende av omvärlden. Det är självklart.

Det innebär dock inte att den här regeringen inte för en tillväxtfrämjande politik. Det visar också siffrorna att vi gör.

(Applåder)

Familjeåterförening utanför Sverige

Anf. 53 MARTIN WESTMONT (SD):

Herr talman! Min fråga går till bistånds- och utrikeshandelsministern.

Bistånd, återvandring och familjeåterförening är frågor som på många sätt hänger samman. Familjeåterförening i Sverige är en betydligt svårare och kostsammare process än om återföreningen sker i den del av världen där man har sina rötter. Att återförenas med familjen i den region där man har sitt ursprung ger goda möjligheter att skapa en djupare känsla av tillhörighet och hemhörighet. Det är ett betydligt bättre alternativ än ett liv i utanförskap i Sverige.

Delar biståndsministern uppfattningen att familjeåterförening när den är möjlig bör ske i det land eller den region där familjen har sina rötter?

Anf. 54 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M):

Herr talman! Jag tackar för en viktig fråga.

Egentligen för första gången i svensk modern politisk historia använder vi nu biståndspolitiken tillsammans med migrationspolitiken. Det känns närmast som att biståndspolitiken tidigare har fått leva sitt eget lilla liv. Vi har därför en alldeles egen migrationsstrategi, just för att minska den irreguljära migrationen till Europa och till Sverige. Den fokuserar också specifikt på de migrantrutter som är viktiga.

Jag var själv i Mogadishu i slutet av förra året för att träffa Somalias president, också för att ställa motkrav. Om Somalia varje år får hundratal miljoner av svenska folket förväntar vi oss att Somalia följer internationell lagstiftning och tar emot sina egna medborgare.

Resultatet av den politiken har vi sett de senaste två åren. Personer som inte är svenska medborgare och som har begått mycket grova brott – som medhjälp till mord, som grov misshandel, som våldtäkt mot barn – har nu lämnat Sverige för att åka till Somalia.

Förhandlingar med talibanerna

Anf. 55 ANNA LASSES (C):

Herr talman! Den så kallade tekniska förhandlingen med talibanerna för att kunna utvisa afghaner som inte får vara i Sverige eller i andra EU-länder ska fortfarande genomföras av tjänstemän på neutral mark i Bryssel, typ på ett hotell. Ni hör själva hur kontroversiellt det här är. Det är så känsligt att de regeringar som driver på uppvisar en viss beröringsskräck.

EU-parlamentet har med bedövande majoritet sagt nej. Det struntar man i.

Nu har vi fått veta att talibanerna å sin sida vill ha ett öppet erkännande av sitt styre genom att ha diplomater i EU:s länder. Sveriges regering har inga planer på att gå detta till mötes, men alla typer av förhandlingar handlar om att ge och att ta.

Frågan kvarstår alltså även denna vecka. Vad är regeringen beredd att ge till talibanerna?
(Applåder)

Anf. 56 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M):

Herr talman! Jag tackar för också denna fråga.

Jag tycker att det är fullt naturligt att Sverige som land har en dialog med andra länder, även länder som inte delar vår syn på jämställdhet, mänskliga rättigheter och en massa andra frågor. Det är inte bara talibanregimen i Afghanistan, som är en av de mest brutala regimer som finns på detta jordklot, som vi ändå har någon form av dialog eller kontakt med.

Det betyder inte att det finns några planer på utvecklingssamarbete i Afghanistan för att ge talibanregimen pengar. Vi har avvecklat den biståndsstrategi som rör Afghanistan, men vi fortsätter såklart med viktiga livräddande insatser, framför allt via FN-systemet. Inga svenska biståndspengar ska gå till talibanregimen. Men vi ska göra vad vi kan för de barn och flickor som far mycket illa som ett resultat av talibanregimen.

(Applåder)

Anf. 57 JAN RIISE (MP):

Herr talman! AI är dagens ämne, och även min fråga går till Erik Slottner.

De stora pensionärsorganisationerna har engagerat sig i frågor om AI och äldre. Från PRO hör jag att två tre av de viktigaste frågorna handlar om att AI ska vara tillgängligt, begripligt och lätt att använda. I den mån det handlar om vård och omsorg är det användbart, men det ersätter inte människor utan är något som ska förbättra hela vårderbjudandet.

Det här är angelägna frågor. Vi ska ju alla vara äldre resten av våra liv.

I AI-strategins handlingsplan finns det inte särskilt mycket om det här. Jag vill därför höra lite grann från ministern hur han ser på att faktiskt inkludera äldre i framtagandet och utvecklingen av den typen av tjänster.

Anf. 58 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Det är jätteroligt att det diskuteras så mycket AI i kammaren i dag. Det gläder såklart AI-ministern.

Vi lägger i budgeten 25 miljoner kronor på att öka digital inkludering och minska det digitala utanförskapet. Mycket är riktat till personer i den äldre åldersgruppen men även till en del andra målgrupper i samhället.

Jag har nu många möten runt om i Sverige med lokala PRO-, SPF- och RPG-föreningar för att tala om just digitalt utanförskap men också om de möjligheter som digitalisering och AI kan ge, bland annat för hälso- och sjukvården och äldreomsorgen.

Ett mål i digitaliseringsstrategin, som antogs för ett år sedan, är just att digitaliseringen ska bidra till att frigöra tid för medarbetarna i omsorgen och i sjukvården och minska den administrativa bördan – för att förbättra både verksamheten och arbetsmiljön. Läser man digitaliseringsstrategin ser man att den också är fokuserad på just användarvänlighet.

Jag rekommenderar en läsning av digitaliseringsstrategin, eftersom den faktiskt tar upp de här frågorna mycket mer än vad AI-strategin gör.

Sveriges samarbete med UNDP

Anf. 59 STEFAN OLSSON (M):

Herr talman! Min fråga går till biståndsministern.

Här i riksdagen har jag ofta fått höra att Sverige helt hejdlöst har mutat Somalias premiärminister med hundratals miljoner kronor. Men när jag själv tittade på ärendet såg jag att Sverige har betalat ut pengar till UNDP, som är ett FN-organ. Jag vill därför be ministern prata lite om vilket organ UNDP faktiskt är, så att den här församlingen förstår det.

Jag undrar också: Hur länge har Sverige samarbetat med FN-organet UNDP? Anser Sveriges regering att UNDP är ett korrupt organ?

Anf. 60 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN

DOUSA (M):

Herr talman! Jag har haft det mycket stora nöjet att diskutera just denna fråga i åtskilliga timmar, inklusive i denna fantastiska kammare.

Frågestund

De beslut som har fattats har fattats enligt alla rutiner som finns på plats. Det är inte regeringen som har fattat beslutet; det är Sida som har fattat beslutet tillsammans med ambassaden, precis som de gör i fråga om alla andra geografier.

Sida har just nu globalt över 100 direktavtal med UNDP. Svenska folket har sedan 1998 gått in med 10 miljarder kronor till Somalia. Världsbanksfonden står för den andra halvan av de 100 miljoner det handlar om, och exakt samma struktur stöttades av den socialdemokratiska regeringen 2018. Det finns inget som är annorlunda där.

Det som är annorlunda är att över 30 personer, som är brottsdömda i Sverige men inte är svenska medborgare, nu har lämnat Sverige och är tillbaka i Somalia. Det är det enda som är nytt med det här samarbetet. (Applåder)

Sverige som digital nation

Anf. 61 ANNA LIPINSKA (KD):

Herr talman! Sverige har länge varit ett av världens mest innovativa länder. Vi har starka techbolag, hög digital mognad och goda förutsättningar för entreprenörskap. Men den internationella konkurrensen hårdnar snabbt. Länder runt om i världen investerar nu kraftfullt i AI-datatkapacitet, digital infrastruktur och moderna offentliga system för att attrahera framtidens företag och investeringar.

För att Sverige ska fortsätta ligga i framkant krävs inte bara innovation i näringslivet utan också en stat och en offentlig sektor som driver digital utveckling framåt, minskar regelkrångel och skapar goda förutsättningar för etableringar och tillväxt. Sverige ska vara ett land där framtidens teknikföretag vill etablera sig, investera och växa.

Min fråga går till minister Erik Slottner. Vilka åtgärder vidtar regeringen för att stärka Sveriges position som ledande digital nation och därigenom attrahera fler AI-tech- och framtidsföretag till Sverige?

Anf. 62 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Det här gör vi på bred front, och många olika departement är inblandade. Ta bara den största forsknings- och innovationspropositionen, som vi kunde presentera här runt julen 2024. Där flyttade vi verkligen fram positionerna inom de här områdena – AI och annan ny teknik.

Inom Klimat- och näringslivsdepartementet har näringsminister Ebba Busch ett stort ansvar för regelförenkling. Vi har tillsatt både ett förenklingsråd och ett implementeringsråd för att komma undan den sjuka som Sverige många gånger haft med överimplementering av ny EU-lagstiftning.

Inom mitt område har vi ansvar för digitalisering. Vi gör nu väldigt mycket för att öka tillgången till data. Beräkningskraften ökas med en ny superdator, Mimer, vid Linköpings universitet. Vi investerar i en AI-verkstad för offentlig sektor för att kunna skala upp ny innovation i hela den offentliga sektorn. Vi ger också olika uppdrag inom offentlig upphandling för att det ska bli lättare att upphandla svenska och europeiska molntjänstleverantörer, exempelvis.

Anf. 63 ANDERS EKEGREN (L):

Herr talman! Jag har en fråga till kulturminister Parisa Liljestrand.

I Sverige finns det många statliga museer inom en mängd olika områden i samhället. Det finns museer för konst, arkitektur, naturhistoria, marin, järnvägar, flygvapen, historia, världskultur – listan kan göras hur lång som helst. Vi har till och med ett hovbeslagsmuseum och ett vrakmuseum.

En av Sveriges mest framgångsrika delar av kulturen är filmen. Sverige har en storhetstid internationellt från 1920-talet och framåt. I dag finns det bara små lokala museer, som ofta bara täcker en enskild ort och en viss tid. Sverige behöver ett statligt filmmuseum som belyser svensk film från 1897 fram till våra dagar. Ett lämpligt område skulle vara Filmstaden i Råsunda, som var centrum för svensk film under 50 år.

Min fråga är om statsrådet är beredd att verka för att det inrättas ett statligt filmmuseum.

Anf. 64 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Herr talman! Jag tackar ledamoten för frågan. Precis som ledamoten säger finns det i svensk film ett stort kulturarv som sträcker sig över 100 år tillbaka i tiden, och det är fantastiskt. Det här såg också Filmutredningen. En av de saker som Filmutredningen slog fast var att man behöver ta hand om det här kulturarvet och titta på bevarandefrågor för svensk film. Det är många olika delar av detta som man behöver titta på. Man behöver till exempel hitta anpassade lokaler och jobba med att vidmakthålla teknisk kompetens och utrustning. Det är många olika delar i det här som behöver lura.

Med anledning av detta gav regeringen i början av året Filminstitutet i uppgift att lämna ett förslag om ett nationellt filmarvscentrum. Den redovisningen ser vi fram emot att få i slutet av oktober. Vi har också gjort särskilda riktade satsningar på digitisering av både föremål och material ur filmsamlingarna. Digitiseringen kommer att vara en jätteviktig del av byggandet och bevarandet av filmarvet.

Regeringens ekonomiska prioriteringar

Anf. 65 JIM SVENSK LARM (S):

Herr talman! Regeringen lovade att få igång svensk ekonomi och få fart på den, men i stället har vi haft rekordhög arbetslöshet, svag tillväxt och hushåll som pressats av hårda och höga kostnader. Nu tvingas regeringen ännu en gång skriva ned tillväxtprognosen, och arbetslösheten bedöms inte minska i den takt som planerats. Sverige har dessutom presterat svagare än flera jämförbara länder och får nu en av de största tillväxtnedskrivningarna i EU.

Detta är inget annat än ett resultat av regeringens felaktiga prioriteringar. Sverige går helt enkelt svagare ur denna kris än vi hade behövt göra. Vi ser uppskjutna investeringar och fortsatt hög arbetslöshet. Företag efterfrågar stabila spelregler i stället för politiskt tjafs.

När tänker regeringen ta ansvar för dessa felprioriteringar och för att Sverige halkar efter?

(Applåder)

Frågestund

Anf. 66 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Falska påståenden blir inte sanna bara för att de upprepas som av en raspig grammofonskiva. Det upplever jag i kammaren just nu.

Svensk tillväxt har gått från bottenligan till toppligen under de här fyra åren. Vi ärvde en låg tillväxt i Sverige. Den är fortfarande inte så hög som den borde vara – av ganska lätt insedda skäl. Om man följer nyheterna i alla fall någon gång per dag vet man att den globala tillväxten minskar. Den har fått sig en törn på grund av handelshinder och det som sker i Mellanöstern, men naturligtvis också Rysslands krig mot Ukraina.

Arbetslösheten minskar nu och har minskat flera månader i följd. Vi har kunnat stimulera efterfrågan genom att stärka hushållens ekonomi utan att driva på inflationen. Vi ärvde en inflation som var tvåsiffrig. Den är nu långt under Riksbankens mål. Räntorna har kunnat halveras. Vi har kunnat stärka en tvåbarnsfamiljs ekonomi med inte mindre än 5 000 kronor i månaden.

(Applåder)

Uppräkning av assistansersättningen

Anf. 67 CHRISTOFER BERGENBLOCK (C):

Herr talman! Frustrationen var enorm inom funktionsrättsrörelsen när man i höstas upptäckte att regeringen hade blåst dem på den utlovade indexeringen av personlig assistans. Att ersättningen behöver både höjas och indexeras är de allra flesta överens om, eftersom den i dag är så låg att det har blivit väldigt svårt att över huvud taget bedriva personlig assistans.

I vårbudgeten uppgav regeringen att man i stället för indexering ska ge Försäkringskassan i uppdrag att ta fram ett förslag till uppräkning. Men Försäkringskassan har redan lämnat sitt budgetunderlag inför 2027 och har ännu inte fått något uppdrag om att komplettera det här underlaget.

Min fråga till socialtjänstministern är: När avser socialtjänstministern att lämna ett uppdrag till Försäkringskassan om uppräkning av assistansen? Eller är tanken att det här ska ske först inför budgeten för 2028?

(Applåder)

Anf. 68 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON
GRÖNVALL (M):

Herr talman! Att personer i behov av assistans ska få långsiktiga förutsättningar för att ha sina assistenter har varit en väldigt viktig del i regeringens arbete. Det var också därför vi bara för några dagar sedan presenterade en utredning som syftar till att ge bättre förutsättningar inför det arbete som bedrivs för att få en långsiktig statlig assistans på plats.

Ledamoten uppvisar kanske en viss faktaresistens genom att fortsätta upprepa att indexeringen har utlovats. I budgeten inför 2025 liksom i budgeten för 2026 säger regeringen att man undersöker möjligheten att införa en indexering. Det kvarstår – ingenting har förändrats.

Samtidigt presenterades ganska nyligen ett uppdrag till Försäkringskassan. Det uppdraget förbereds just nu. Det har varit tydligt och klart att det kommer att vara på plats inför nästa års budgethantering.

Anf. 69 JACOB RISBERG (MP):

Herr talman! Min fråga går till civilminister Slottner. I dag har jag fått hjälp med frågan av våra två praoelever Sheron och Jessica Kaur, som dessutom sitter på läktaren och följer frågestunden.

Utvecklingen av AI går i rasande fart. Vi tar dagligen del av nya funktioner som de olika AI-tjänsterna kan bidra med. Vi vet att en stor del av den framtida arbetsmarknaden kommer att se väldigt annorlunda ut på grund av AI.

I praoelevernas skoldatorer är AI i dag blockerat. Det visar sig att olika skolor har väldigt olika strategier för hur man hanterar AI i skolan och samtidigt håller undervisningen relevant i förhållande till AI.

Min fråga till statsrådet är: Hur arbetar regeringen för att dessa praoelever och alla andra elever i grundskolan ska förberedas för AI-användning både för gymnasiet och för arbetslivet?

Anf. 70 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Jag tackar Jacob Risberg för frågan!

Jag trodde först att ledamoten skulle säga att han hade fått hjälp av AI att ta fram frågan. Det är ett välkänt knep, i varje fall från någon av ledamöterna. Jag tycker att det var bättre att han i stället fått två assistenter.

Vi har inte alla svar på de här frågorna. Jag tror också att den specifika frågan just hur skolorna jobbar kanske ska ställas i en interpellation eller i en frågestund till skolministern, som är ansvarigt statsråd.

Det här är någonting som skolorna naturligtvis måste jobba väldigt mycket med framöver och som de såklart jobbar mycket med i dag. AI är en så naturlig del av de flesta barns och ungdomars liv i dag att jag skulle säga att det är omöjligt som både lärare och rektor att inte komma i kontakt med detta.

Med tanke på hur vi kan se exempel på hur AI har en negativ plats i vissa barns liv med algoritmer och annat som kan skada barns psykiska välbefinnande är det självklart väldigt viktigt att skolan också tar en mer aktiv roll för att se till att AI främjar barns utveckling och inte exempelvis spär på psykisk ohälsa.

Ökning av det humanitära biståndet

Anf. 71 MAGDALENA THURESSON (M):

Herr talman! Jag har en fråga till statsrådet Dousa.

Det finns två olika typer av bistånd: långsiktigt utvecklingsbistånd och det akuta humanitära biståndet, eller katastrofbistånd som det också kan kallas.

Det humanitära biståndet handlar om att rädda liv. Det är mat, vatten och mediciner till människor i absolut nöd. Jag tror att när människor tänker på bistånd är det framför allt det humanitära biståndet som de tänker på.

Dock är det humanitära biståndet, det akuta biståndet som handlar om att rädda liv, en förhållandevis liten del av allt bistånd. Åren 2014–2024

Frågestund

låg det på runt 10 procent av allt bistånd för att förra året, 2025, öka till 17 procent av allt bistånd.

Jag undrar vad ministern har för inställning. Bör det humanitära biståndet som andel av svenskt bistånd öka?

Anf. 72 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN

DOUSA (M):

Herr talman! Tack för en mycket viktig fråga, Magdalena Thuresson!

Det har inte minst fått effekter att USA så kraftigt har dragit sig tillbaka. Ett vanligt år innan Trump blev president stod USA för ungefär 40 procent av det humanitära biståndet. Det är det som handlar om matpaket, rent vatten och i grund och botten mänsklig värdighet.

Regeringen har minskat biståndsbudgeten så att hårt arbetande familjer i Sverige får behålla mer av sina egna pengar. Vi har också behov i vården och skolan här hemma. Trots det har vi hela tiden värnat just det humanitära biståndet. Det handlar om sexuell och reproduktiv hälsa, säkra abortklinikerna och säker förlossningsvård. Det gäller såklart också biståndet till Ukraina, som vi nästan har dubblat på bara ett och ett halvt års tid.

För mig som biståndsminister är det humanitära biståndet och just det som handlar om mänsklig värdighet otroligt viktigt. Jag hade gärna sett att det kunde öka.

Regeringens ekonomiska politik

Anf. 73 JYTTE GUTELAND (S):

Herr talman! Ministern verkar så nöjd. SD-regeringen sa att man skulle föra en ansvarsfull politik. När ministern står här och svarar på våra frågor är han nöjd. Det är svårt att förstå.

Det är 100 000 fler arbetslösa och många tusentals fler hos Kronofogden än tidigare. Sverige ligger i bottenligan i tillväxt när man jämför med EU-länderna. Regeringen borde vara allt annat än nöjd.

Kanske fick vi lite vittnesmål om det i debatten då ministern uttryckte att reformutrymmet för nästa mandatperiod är intecknat. Någonstans i den stilen var det han sa. Man har alltså tömt vishusbodarna. Nästa regering får det svårt att kunna hjälpa svenska folket framåt. Är det den ansvarsfulla politiken från SD-regeringen? Det undrar vi socialdemokrater.

Vi undrar också varför svenska folket ska lita på en regering som sa att man skulle ta ansvar för ekonomin.

(Applåder)

Anf. 74 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD):

Herr talman! Jag står inte och är allmänt nöjd, som något slags fet, lat katt här. Men jag tänker inte låta osanningar stå oemotsagda. När oppositionen säger att Sverige ligger i tillväxtligans botten är det inte sant. Enligt prognosen kommer Sverige att vara etta.

Det är sant att vi i början av mandatperioden var just i botten, för vi ärvde ju den låga tillväxten efter åtta år av socialdemokratiskt och miljöpartistiskt styre. Då hamnade vi långt ned i tillväxtligan.

Sedan har regeringen styrt i fyra år. Vi ser hur vi klättrar och klättrar, och vi ser att den ekonomiska utvecklingen ser allt ljusare ut. Det är jag

stolt över, men jag är ännu inte helt nöjd. Vi har mycket att ta tag i framöver.

I en lågkonjunktur, efter den höga inflation som vi har varit inne i, har vi genom att sänka skatterna och höja vissa strategiska bidrag kunnat stärka hushållens och familjernas ekonomier. Det har varit väldigt bra. Det har varit viktigt att göra detta i en lågkonjunktur för att stötta hushållen genom en tuff tid.

(Applåder)

Höjning av det svenska biståndet

Anf. 75 JAN ERICSON (M):

Herr talman! Ingen regering har gjort så stora insatser för att öka kontrollen och effektiviteten av svenskt bistånd som dagens moderatledda regering. Genom att se över och skärpa hanteringen har vi fått betydligt ökad effekt av svenskt bistånd, trots en lägre biståndsbudget.

Tiden är förbi när det viktigaste målet i svenskt bistånd var att göra slut på en viss summa pengar i stället för att se till resultaten. Det är klassisk moderat politik att vi ska få maximal effekt av skattepengarna. Det gäller självklart även biståndet.

Nu kommer oroväckande förslag från oppositionen om en kraftigt höjd biståndsbudget om den vinner valet. Detta kommer såklart att öka oppositionspartiernas stora budgethål och medföra behov av skattehöjningar för vanligt folk.

Det finns ett ytterligare hot inbyggt i dessa förslag. Hur ser biståndsministern på risken att en kraftfull höjning av biståndsbudgeten skulle leda Sverige tillbaka till den tid då målet med svenskt bistånd var att göra slut på maximalt med pengar i stället för att ha tydliga mål för effekterna av det bistånd som Sverige lämnar?

Anf. 76 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M):

Herr talman! Tack för en mycket viktig fråga, Jan Ericson!

På vänsterkanten ser vi hur alla fyra partier vill tillbaka till enprocentsmålet. Centerpartiet, Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Socialdemokraterna vill alla lägga 25 miljarder kronor mer per år på biståndet från och med 2028.

Det finns tre sätt att finansiera det på. Det vore hederligt från den vänstra sidan att svara på: Var ska pengarna komma ifrån? Man kan för det första höja skatten för hårt arbetande människor. Svara då ärligt att ni vill höja skatten. Det andra är att man kan skära i utgifterna. Svara då hederligt: Vilka sjukhus ska läggas ned? Vilka skolor ska få mindre pengar för att mer ska till utlandet? Eller också kan man låna på den unga generationens bekostnad, som tvingas betala för det i framtiden.

Jag tycker att det är ohederligt från den vänstra sidan. Man svarar inte ärligt. Det kommer såklart att slösas mer med skattebetalarnas pengar. Det är jag väldigt oroad för.

(Applåder)

Prot. 2025/26:127
28 maj

Frågestund

Frågestund

Anf. 77 BJÖRN WIECHEL (S):

Herr talman! Vi har alla kunnat följa hur SD-regeringen skär ned på allmänhetens tillgång till fria och oberoende medier och hur regeringens politik mot svenskarnas public service slår mot lokala medier, mot bredd och mot beredskapsförmåga.

Trots kulturministerns tal om kompensation sker noll handling – noll! Nedskaeringarna pågår, och det märks i utbudet. Men låt oss ändå ta kulturministern på orden. Ge allmänheten besked här och nu: När kommer pengarna för marknätskostnaderna? När kommer pengarna att betalas ut? (Applåder)

Anf. 78 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M):

Herr talman! Det verkar vara en sport under frågestunden i dag att beskriva verkligheten i falska ord och inte säga som det de facto är.

Att regeringen skulle ha skurit ned på fria och oberoende medier stämmer alltså inte. Vi har tillsatt ett nytt mediestöd som består av ungefär 1 miljard kronor. Vi ger ungefär 10 miljarder om året till public service. Med den nya propositionen för public service och det nya sändningstillståndet får public service mer pengar i dag än vad man fick under er tid och det gamla sändningstillståndet, Björn Wiechel. Public service kommer att få ungefär 83 miljarder av skattebetalarnas pengar.

Det är alldeles riktigt att marknätet är en viktig fråga. Men när Björn Wiechel står i kammaren och säger att jag ska lämna besked är han nog inte så påläst, herr talman – då har han missat det faktum att det inte är regeringen som fattar beslut, utan det är riksdagens kammare som ytterst ska fatta beslutet.

Regeringen har sagt att vi kommer att remittera ett underlag. Vi bereder det just nu, och vi avser att återkomma.

Ivos tillsyn av HVB-hem

Anf. 79 NORIA MANOUCHI (M):

Herr talman! Över tid har vi kunnat se hur den organiserade brottsligheten har ätit sig in i hela samhällskroppen, och larmen angående välfärdsbrottsligheten har varit många. Den förra regeringen hade kunnat stoppa detta i tid, men det var inte prioriterat av Socialdemokraterna. Myndigheterna ville ha verktygen. De ville ha ekonomiskt starkare muskler men fick dem inte.

Moderaterna har prioriterat helt annorlunda, och resultatet är att Ivo tillsammans med polisen har stängt ned 40 HVB-hem som hade en otillräcklig verksamhet och kopplingar till kriminella gäng.

Nu undrar jag hur regeringen säkerställer att den skärpta tillsynen från Ivos sida faktiskt säkerställer både vårdkvalitet och tryggheten för barnen på HVB-hemmen också framöver.

Anf. 80 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON
GRÖNVALL (M):

Herr talman! Tack så mycket, ledamoten, för frågan!

När den här mandatperioden inleddes hade alltså Ivo, myndigheten som är ansvarig för tillsynen av HVB-hemmen, varken resurser, lagstift-

ning, mandat eller verktyg för att kunna stänga ned kriminella hem. Den förra regeringen gav helt enkelt inte myndigheten de förutsättningar, trots att Ivo till och med hörde av sig med en hemställan till den förra socialdemokratiska regeringen med 40 olika förslag på sådant som de ansåg sig behöva för att kunna sköta sitt uppdrag.

Den här regeringen har tagit fram den listan och vidtagit flera åtgärder när det gäller resurser och verktyg som myndigheten behöver, och arbetet är nu i full gång med att både identifiera och stänga de här hemmen. Inte mindre än ett fyrtiotal hem har fått stänga till följd av de här satsningarna.

I dag finns både resurserna, lagstiftningen, mandatet och verktygen för att se till att barn som befinner sig i samhällets vård ska få känna sig trygga. (Applåder)

Tillämpningen av den nya socialtjänstlagen

Anf. 81 MALIN HÖGLUND (M):

Herr talman! Även min fråga går till socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall.

För ett år sedan trädde den nya socialtjänstlagen i kraft. Det innebär att socialtjänsten inte bara kan utan också ska arbeta mer förebyggande. Samtidigt har sekretessen mellan polis, skola och socialtjänst förändrats för att göra det lättare att samarbeta med barns bästa i centrum. Förhoppningen är att fler barn ska få skydd och stöd i tid innan de hamnar i destruktiva miljöer eller kriminalitet.

Nu har lagen varit på plats en tid. Min fråga till ministern är därför: Hur ser regeringen på hur lagen används ute i landet? Ser ministern redan nu positiva resultat, eller är det för tidigt att dra den slutsatsen?

Anf. 82 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M):

Herr talman! Tack så mycket, ledamoten, för frågan!

Det har naturligtvis varit fantastiskt roligt att få genomföra en lagstiftning som har varit efterlängtd så länge och som en moderatledd regering nu genomför för våra kommuner.

Jag reser mycket i landet och har sett många kommuner som nu ligger i framkant och som gjorde det redan innan lagstiftningen trädde i kraft. Där ser man nu effekter av tidigt och förebyggande stöd. Det finns också kommuner som trots väldigt goda förutsättningar ligger långt, långt efter. Här handlar det ofta om politisk vilja och mod.

Det är så här: Lagstiftning i sig själv gör ingen skillnad, utan nu handlar det verkligen om att alla måste hjälpas åt – regeringen, kommunledningar och den enskilda socialsekreteraren. Det är inte valfritt att använda den nya socialtjänstlagen och den nya sekretesslagstiftningen, utan alla måste använda den nya lagstiftningen.

(Applåder)

Frågestunden var härmed avslutad.

§ 9 Bordläggning och beslut om förkortad motionstid samt uppskjuten behandling

Följande dokument anmälades och bordlades:

Propositioner

2025/26:275 Extra ändringsbudget för 2026 – Stöd till Ukraina samt stöd till hushåll och andra åtgärder med anledning av kriget i Mellanöstern

2025/26:276 Nya möjligheter att bekämpa onlinerekrytering

2025/26:277 Avveckling av Utbetalningsmyndighetens system med transaktionskonto

Kammaren biföll regeringens förslag att motionstiden för prop. 2025/26:276 skulle förkortas till sex dagar.

Kammaren biföll talmannens förslag att behandlingen av prop. 2025/26:277 skulle få skjutas upp till det första riksmötet i nästa valperiod.

§ 10 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 27 maj

2025/26:516 Äldreomsorgens ekonomiska förutsättningar

av *Eva Lindh* (S)

till äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje (M)

2025/26:517 Tandvård för unga

av *Jim Svensk Larm* (S)

till socialminister Jakob Forssmed (KD)

2025/26:518 LOV i primärvården

av *Eva Lindh* (S)

till sjukvårdsminister Elisabet Lann (KD)

2025/26:519 Åtgärder mot arbetslösheten i Östergötland

av *Eva Lindh* (S)

till arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister Johan Britz (L)

§ 11 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 27 maj

2025/26:840 Upprättelse för dem som drabbats av felaktiga pethtester

av *Niels Paarup-Petersen* (C)

till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

2025/26:841 Ökning av negativa attityder mot hbtqi-personer i skolan

av *Anna Wallentheim* (S)

till utbildnings- och integrationsminister Simona Mohamsson (L)

2025/26:842 Vansinneskörningar
av *Pontus Andersson Garpvall* (SD)
till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

Prot. 2025/26:127
28 maj

2025/26:843 Regeringens arbete mot unga människors ökande intolerans

av *Anna Wallentheim* (S)
till jämställdhetsminister Nina Larsson (L)

2025/26:844 Pojkars attityder och machokultur

av *Anna Wallentheim* (S)
till jämställdhetsminister Nina Larsson (L)

2025/26:845 Särslagstiftning mot gängkriminella

av *Teresa Carvalho* (S)
till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

§ 12 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 27 maj

2025/26:804 Skydd för kvinnor som utsätts för våld i hemmet

av *Niels Paarup-Petersen* (C)
till socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall (M)

2025/26:807 Nedläggningshotade kvinnojourer i Malmö

av *Joakim Sandell* (S)
till socialtjänstminister Camilla Waltersson Grönvall (M)

2025/26:813 Ny rysk lag om angrepp på andra länder

av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:812 Drönarkrig

av *Markus Wiechel* (SD)
till försvarsminister Pål Jonson (M)

2025/26:815 Implementeringen av EU:s nya körkortsdirektiv för husbilar

av *Niklas Karlsson* (S)
till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

2025/26:817 Diskriminering av bahaier i Egypten

av *Kadir Kasirga* (S)
till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:821 Dialog mellan Tibet och Kina

av *Nima Gholam Ali Pour* (SD)
till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:825 Förtroendet för den allmänna pensionen

av *Blåvitt Elofsson* (S)
till äldre- och socialförsäkringsminister Anna Tenje (M)

2025/26:822 Försäljning av krigsmateriel till Taiwan

av *Björn Söder* (SD)
till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

**2025/26:818 Samfällighetsföreningars möjligheter att installera ladd-
infrastruktur**

av *Carina Ödebrink* (S)

till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

2025/26:820 Sveriges arbete mot dödsstraff

av *Håkan Svenneling* (V)

till utrikesminister Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:823 Tryggheten på rastplatser för yrkesförare

av *Kadir Kasirga* (S)

till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

2025/26:816 Undermålig läkarutbildning i vissa EU-länder

av *Karin Sundin* (S)

till sjukvårdsminister Elisabet Lann (KD)

2025/26:819 Rv 50 Medevi–Brattebro

av *Johan Andersson* (S)

till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

2025/26:826 Tredjelandsmedborgares möjlighet att arbeta i Danmark

av *Niklas Karlsson* (S)

till migrationsminister Johan Forssell (M)

2025/26:827 De inre gränskontrollerna mot Danmark

av *Niklas Karlsson* (S)

till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2025/26:824 Kötider för tillstånd att flyga drönare

av *Niels Paarup-Petersen* (C)

till infrastruktur- och bostadsminister Andreas Carlson (KD)

§ 13 Kammaren åtskildes kl. 15.06.

Sammanträdet leddes

av andre vice talmannen från dess början till ajourneringen kl. 13.50 och
av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

REBECCA HEINEMANN

/Olof Pilo

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Avsägelse.....	1
§ 3 Anmälan om efterträdare	1
§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott	1
§ 5 Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE)	2
Utrikesutskottets betänkande 2025/26:UU11	2
Anf. 1 JOHAN BÜSER (S)	2
Anf. 2 BJÖRN SÖDER (SD)	4
Anf. 3 ULRIK NILSSON (M).....	6
Anf. 4 CARINA ÖDEBRINK (S)	8
(Beslut skulle fattas den 3 juni.)	9
§ 6 Europarådet	9
Utrikesutskottets betänkande 2025/26:UU12	9
Anf. 5 MATTIAS JONSSON (S).....	9
Anf. 6 MARKUS WIECHEL (SD)	11
Anf. 7 BORIANA ÅBERG (M).....	13
Anf. 8 GUSTAF GÖTHBERG (M)	15
(Beslut skulle fattas den 3 juni.)	18
§ 7 Riksrevisionens rapport om utbildning på vetenskaplig grund.....	18
Utbildningsutskottets betänkande 2025/26:UbU19	18
Anf. 9 JOAR FORSSELL (L)	18
Anf. 10 LINUS SKÖLD (S)	20
Anf. 11 JOAR FORSSELL (L) replik	22
Anf. 12 LINUS SKÖLD (S) replik.....	22
Anf. 13 JOAR FORSSELL (L) replik	23
Anf. 14 LINUS SKÖLD (S) replik.....	23
Anf. 15 ROBERT STENKVIST (SD).....	24
Anf. 16 JOSEFIN MALMQVIST (M)	25
Anf. 17 CAMILLA HANSÉN (MP)	27
(Beslut skulle fattas den 3 juni.)	27
Ajournering.....	28
Återupptaget sammanträde.....	28
§ 8 Frågestund.....	28
Anf. 18 FÖRSTE VICE TALMANNEN.....	28
<i>Regeringens ekonomiska politik</i>	<i>28</i>
Anf. 19 LINUS SKÖLD (S)	28
Anf. 20 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD)	28
Anf. 21 LINUS SKÖLD (S)	29
Anf. 22 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD)	29
<i>Framtidens bistånd</i>	<i>29</i>
Anf. 23 MARKUS WIECHEL (SD)	29
Anf. 24 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M)	29
Anf. 25 MARKUS WIECHEL (SD)	30

Anf. 26 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M).....	30
<i>Arbetsmarknadseffekter av bidragstaket</i>	30
Anf. 27 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V)	30
Anf. 28 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	31
Anf. 29 SAMUEL GONZALEZ WESTLING (V)	31
Anf. 30 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	31
<i>Statligt ägande av bolag</i>	31
Anf. 31 ANDERS KARLSSON (C)	31
Anf. 32 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD).....	32
Anf. 33 ANDERS KARLSSON (C)	32
Anf. 34 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD).....	32
<i>Kunskap om AI i skolan</i>	32
Anf. 35 CAMILLA HANSÉN (MP).....	32
Anf. 36 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD).....	33
Anf. 37 CAMILLA HANSÉN (MP).....	33
Anf. 38 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD).....	33
<i>AI-användningen i den offentliga sektorn</i>	33
Anf. 39 MARIA STOCKHAUS (M)	33
Anf. 40 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD).....	34
Anf. 41 MARIA STOCKHAUS (M)	34
Anf. 42 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD).....	34
<i>Stärkande av den civila infrastrukturen</i>	34
Anf. 43 MIKAEL OSCARSSON (KD)	34
Anf. 44 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD).....	35
Anf. 45 MIKAEL OSCARSSON (KD)	35
Anf. 46 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD).....	35
<i>Innovation och effektivisering av den offentliga sektorn</i>	36
Anf. 47 HELENA GELLERMAN (L)	36
Anf. 48 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD).....	36
Anf. 49 HELENA GELLERMAN (L)	36
Anf. 50 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD).....	36
<i>Regeringens ekonomiska politik</i>	37
Anf. 51 MARIE OLSSON (S)	37
Anf. 52 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD).....	37
<i>Familjeåterförening utanför Sverige</i>	37
Anf. 53 MARTIN WESTMONT (SD).....	37
Anf. 54 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M).....	38
<i>Förhandlingar med talibanerna</i>	38
Anf. 55 ANNA LASSES (C)	38
Anf. 56 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M).....	38
<i>AI och äldre</i>	39
Anf. 57 JAN RIISE (MP).....	39
Anf. 58 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD).....	39
<i>Sveriges samarbete med UNDP</i>	39
Anf. 59 STEFAN OLSSON (M).....	39

Anf. 60 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M)	39
<i>Sverige som digital nation</i>	40
Anf. 61 ANNA LIPINSKA (KD).....	40
Anf. 62 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD).....	40
<i>Ett statligt filmmuseum</i>	41
Anf. 63 ANDERS EKEGREN (L)	41
Anf. 64 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M).....	41
<i>Regeringens ekonomiska prioriteringar</i>	41
Anf. 65 JIM SVENSK LARM (S).....	41
Anf. 66 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD).....	42
<i>Uppräkning av assistansersättningen</i>	42
Anf. 67 CHRISTOFER BERGENBLOCK (C).....	42
Anf. 68 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	42
<i>AI-undervisning i grundskolan</i>	43
Anf. 69 JACOB RISBERG (MP).....	43
Anf. 70 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD).....	43
<i>Ökning av det humanitära biståndet</i>	43
Anf. 71 MAGDALENA THURESSON (M).....	43
Anf. 72 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M)	44
<i>Regeringens ekonomiska politik</i>	44
Anf. 73 JYTTE GUTELAND (S).....	44
Anf. 74 Civilminister ERIK SLOTTNER (KD).....	44
<i>Höjning av det svenska biståndet</i>	45
Anf. 75 JAN ERICSON (M)	45
Anf. 76 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M)	45
<i>Medel till public service</i>	46
Anf. 77 BJÖRN WIECHEL (S)	46
Anf. 78 Kulturminister PARISA LILJESTRAND (M).....	46
<i>Ivos tillsyn av HVB-hem</i>	46
Anf. 79 NORIA MANOUCHI (M)	46
Anf. 80 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	46
<i>Tillämpningen av den nya socialtjänstlagen</i>	47
Anf. 81 MALIN HÖGLUND (M).....	47
Anf. 82 Socialtjänstminister CAMILLA WALTERSSON GRÖNVALL (M).....	47
§ 9 Bordläggning och beslut om förkortad motionstid samt uppskjuten behandling	48
§ 10 Anmälan om interpellationer	48
§ 11 Anmälan om frågor för skriftliga svar	48
§ 12 Anmälan om skriftliga svar på frågor	49
§ 13 Kammaren åtskildes kl. 15.06	50